

Talousarvio vuodelle 2024

Taloussuunnitelma vuosille 2025 ja 2026

Siikaisten kunta

Kunnanhallitus 27.11.2023 § 113

Kunnanvaltuusto 13.12.2023 § 30

Sisällysluettelo

1	Yleiset perusteet ja kehitysnäkymät	3
2	Kuntastrategia	6
3	Tavoitteet talousarviovuodelle 2024 tulosalueittain.....	7
3.1	Hallinnon toimialueen tavoitteet talousarviovuodelle 2024	8
	167100 Vaalit	8
	167200 Tilintarkastajat	8
	167300 Yleishallinto	8
	167340 Työllistetyt	9
	167350 Maa- ja metsätilat.....	10
	167360 Maaseututoimi.....	10
	167370 Väestönsuojelu (nimenmuutos).....	10
3.2	Hyvinvointilautakunnan toimialueen tavoitteet talousarviovuodelle 2024.....	11
	167410 Sivistystoimen hallinto	11
	167420 Esi- ja perusopetus	12
	167440 Aikuiskoulutus	17
	167450 Kirjastotoimi.....	18
	167460 Kulttuuritoimi	19
	167470 Liikunta ja ulkoilu.....	20
	167480 Nuorisotyö	22
	167485 Vanhus- ja vammaisneuvosto	23
	167490 Varhaiskasvatus.....	24
3.3	Elinvoimalautakunnan toimialueen tavoitteet talousarvio vuodelle 2024	28
	167510 Teknisen toimen hallinto	28
	167520 Kiinteistötoimi	28
	167530 Tilahallintapalvelut.....	28

167540 Liikenneväylät	29
167550 Palvelujen myynti	29
167555 Ruoka- ja puhtaanapitopalvelut.....	29
167560 Jätehuolto	31
167570 Energiahuolto	31
167580 Kaavoitus ja rakennusvalvonta.....	32
3.4 Siikaisten vesihuoltolaitoksen talousarvio 2024	33
167600 Liikelaitokset.....	33
3.5 Investoinnit	34
4 Talousarvion sitovuus	35
5 Käyttötalousosa.....	35
6 Tuloslaskelmaosa.....	42
7 Investointiosa	45
8 Rahoituslaskelmaosa.....	46
9 Suunnitelmakauden laskelmat ja investoinnit	48
Tuloslaskelmaosa.....	48
Rahoituslaskelmaosa	49
Investointiesitykset vuosille 2025 - 2027	49
10 Käyttöomaisuuden poistosuunnitelma	51

1. Yleiset perusteet ja kehitysnäkymät

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvio- ja taloussuunnitelma poikkeaa merkittävästi aiemmista vuosista. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen siirto hyvinvointivointialueelle toteutui suunnitellusti 1.1.2023 ja tämän vuoksi kunnat ovat olleet rakentamassa toimintaansa ja identiteettiään uudelleen.

Asuntotuotannon äkkijarrutus leikkaa Suomen talouskasvua. Kuntarahoituksen ennuste povaa ensi vuodesta vaikeaa kansantaloudelle ja kunnille, joiden lainakanta kasvaa noin kahdella miljardilla vuodessa. Kuntarahoitus laskee ennustettaan ensi vuoden talouskasvusta lähes prosenttiyksiköllä. Kesäkuussa julkaistussa suhdanne-ennusteessa yhtiö arvioi Suomen bruttokansantuotteen kasvavan 0,5 prosenttia vuonna 2024. Syyskuun ennuste povaa 0,3 prosentin laskua. Muutosta selittävät eritoten asuntotuotannon äkkijarrutus sekä huonosti vetävä vienti. Rakentaminen kärsii erityisen paljon korkotason ja materiaalikustannusten noususta sekä asuntokaupan hyytymisestä. Konkursseja on nähty paljon, ja ala on iso työllistäjä. Rakennussektorin alakulon kerrannaisvaikutukset tulevat painottumaan vuoteen 2024.

Tuleva vuosi tietää käännettä myös kuntien talouteen. Kunnat saivat sote-uudistuksesta kertaluontoisia verohäntiä ja sote-kiinteistöjen myynnistä tuloja, jotka pönkittivät niiden taloutta. Nyt hyvät ajat päättyvät ja kuntatalous kääntyy kivuliaasti kohti normaalia. Kuntarahoituksen mukaan kuntien taloutta painaa erityisesti investointien rahoittaminen. Kuntien vuosikate heikkenee, ja yhä suurempi osa investoinneista joudutaan rahoittamaan velalla.

Uusi hallitus uudistaa kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän. Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistus, joka astuu voimaan 1.1.2025, muuttaa jälleen kuntataloutta ja nostaa TE-kokonaisuuden kunnille merkittäväksi palvelukokonaisuudeksi, joka vastaa osuudellaan kuntien käyttökuluista peräti reilua 10 prosenttia. Siirtyvä kokonaisuus voidaan jakaa kahteen osaan: siirtyviin palveluihin sekä kannustinmalliin eli kasvaviin etuuskuluihin. Kunnat osallistuvat jatkossa myös entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Yksittäisen kunnan rahoitusosuus muuttuu sekä työttömyyden määrän että pituuden mukaan. Mitä pidempään yksittäisen henkilön työttömyys kestää, sitä isomman osan kunta joutuu etuuskuluista maksamaan. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuu on peruskunnilla, vaikka palveluita hoitaisi kuntien puolesta työllisyysalue. Siikaisten kunta tulee olemaan mukana Satakunnan työllisyysalueessa, jossa isäntäkuntana toimii Porin kaupunki.

Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä purkautui ja lakkasi olemasta vuoden 2022 lopussa. Siikaisten kunnan talousarviosta poistuivat kokonaan menot ja tulot sosiaali- ja terveyspalveluista, pois lukien ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu. Tämä on kirjattu omaksi tulosalueekseen. Palvelun järjestää yhteistoimintasopimuksen perusteella Kankaanpään kaupunki. Pelastustoiminta poistuu myös kokonaan kuntien järjestämistä vastaavasta. Tiloihin liittyvät vuokratulot jäävät kunnan talousarvioon. Hyvinvointialue vuokraa nykyisin Posan ja VPK:n käytössä olevat toimitilat. Hyvinvointialueen palveluverkkoselvitys ja siihen liittyvä päätöksenteko on vielä keskeneräinen, mutta ainakin vuoden 2024 vuokratulot ovat kunnan talousarviossa.

Kunnan keittiön toiminta muuttui vuoden 2023 alusta. Metsätähden keittiö tekee ruokaa vain oman kunnan tarpeeseen, pääosan aterioista muodostavat koulun ja päiväkodin ateriat. Hyvinvointialue tuottaa ruuan Metsätähden tehostetun palveluasumisen yksikköön omassa tuotantokeittiössään, alkuvaiheessa Merikarvian Kiilarinteellä. Myös kotona asuvien vanhusruokapalvelu muuttui hyvinvointialueen järjestämäksi.

Kunnan yhteinen hallinto on uudelleen organisoitu viime vuosina ja eläke- ja toimintamuutoksista johtuneet poistumat, rekrytoinnit ja toimenkuvamuutokset on tehty. Kunnan osalta organisointi on toiminut hyvin, mutta sekä talous- ja henkilöstöhallinnon yhteistyökumppani Sarastian jatkuvat toiminta- ja järjestelmämuutokset, että valtion kuntataloustilastoinnin automatisointiprojekti ovat edelleen aiheuttaneet odottamatonta työkuormitusta ja kustannusten kasvua hallintoon. Oman asiakirja- ja tietohallinnon kehittämis- ja ohjeistusprojektit ovat edelleen kesken.

Kuntatalouden näkökulmasta sen sijaan lupaavalta vaikuttaa käynnistynyt Santakankaan tuulivoima-alueen kaavoitus selvityskokonaisuus. YVA-menettely on käynnissä. Toteutuksessaan alue olisi merkittävä verotulojen paikkaaja kunnalle ja edesauttaisi valtakunnallista tavoitetta ympäristöystävällisen energiaomavaisuuden kasvattamisesta. Suunnitteluvaiheessa on myös uusi runkolinja Kankaanpään kaupungissa, joka toteutuessaan palvelisi myös Siikaisten kunnan alueelle rakennettavien tuulivoima-alueiden tarpeita. Uuden maankuntakaavan valmistelu on niin ikään käynnistynyt maakuntaliitossa. Kaavan valmisteluprosessissa tarvitaan edunvalvontaa pienen maaseutukunnan elin- ja kehittymismahdollisuuksien turvaamiseksi jatkossakin.

Kunnan yritysmyönteisyyttä tulisi kehittää lisäämällä ja tiivistämällä yritysten ja kunnan välistä vuoropuhelua entisestään, lisäksi sen tulisi olla jatkuvaa ja säännöllistä. Yrittäjien säännölliset aamukahvit sekä vuosittaiset Yrittäjätulet ovat lähteneet mukavasti käyntiin ja näitä tapahtumia tullaan jatkamaan ja kehittämään. Hyvä yritysilmapiiri edellyttää kokonaisvaltaista yrittäjämönteisyyttä sekä ruohonjuuritasolla että kaikessa päätöksenteossa. Jokainen meistä voi omalta osaltaan olla rakentamassa kuntamme elinvoimaa ja yhteistä hyvinvointia. Kunnan tulee rohkaista ja tukea omalta osaltaan uusia yrittäjiä. Tämä toteutetaan yritysneuvonnalla sekä markkinoimalla esim. yritystontteja. Tulevaisuudessakin on tehtävä töitä uusien yritysten houkuttelemiseksi kuntaan, sekä olemassa olevien toimintamahdollisuuksien parantaminen. Työvoiman saatavuus eri sektoreilla on valtakunnallinen ja kasvava haaste, ja tähän pyritään vastaamaan laajalla seutukunnallisella yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa.

Kunnan viestintään ja markkinointiin panostettiin vuoden 2023 loppupuolella merkittävästi. Siikaisten kunta on saanut huomattavan paljon positiivista näkyvyyttä ja kyennyt nostamaan tunnettavuuttaan onnistuneilla mainos- ja markkinointikampanjoilla sekä Satakunnassa mutta myös kansallisesti. Tätä työtä tulee jatkaa suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti, jotta saavutettaisiin asetettuja tavoitteita ja tuloksia.

Myös kunnan työntekijöiden työhyvinvointiin tulee panostaa. Hyvinvointi työssä lisää tutkivasti työntekijän työmotivaatiota, sitoutumista, luovuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta. Se myös ennaltaehkäisee ja vähentää sairauspoissaoloja. Työhyvinvointia lisäävät muun muassa hyvä ja motivoiva johtaminen sekä työyhteisön ilmapiiri ja työntekijöiden ammattitaito. Siikaisten kunnassa on laadittu koulutus suunnitelma ja työntekijöiden kanssa käydään vuosittain henkilökohtaiset kehityskeskustelut. Kunnassamme on käytössä myös varhaisen tuen malli.

Kuntalaisten liikkuvuuteen tulee jatkossakin panostaa. Merikarvia-Siikaisten kansalaisopiston järjestämät liikuntaryhmät ovat toimineet aktiivisesti kunnassamme ja on tärkeää, että ryhmätoimintaa järjestetään myös kylätaloilla. Koulujen liikuntakerhot ovat myös avainasemassa lasten ja nuorten liikkumisessa. Haasteena on Siikaisten kunnassakin ollut aikuisten kerhonvetäjien saatavuus, mutta tässä pyrimme hyödyntämään koulun henkilökuntaa ja tulevaisuudessa ottaa tämä huomioon kunnan henkilöstörakenteessa.

Kunnan talouden kertynyt ylijäämä on yli viisi miljoonaa euroa. Kunnalla ei ole lainaa, ja kassavaroja on pystytty sijoittamaan sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Tämä on erityisen merkittävä etu hyvinvointialueuudoksen jälkeisten siirtymävuosien ajan, kun kuntataloudessa on runsaasti muuttuvia tekijöitä.

Talousarviovuonna 2024 henkilöstökuluihin vaikuttaa kesällä 2022 syntynyt kunta-alan työehtosopimus, joka nostaa palkkatasoa totuttua enemmän lähivuosina. Talousarviossa henkilöstökuluissa on kolmen prosentin varaus verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Hintojen nousu on ollut laajasti näkyvissä etenkin elinvoiman toimialueella, mutta palkkojen, materiaalien ja energian nousu tulee vaikuttamaan ostopalveluihin kaikilla toimialueilla. OP:n syyskuun 2023 Talouden näkymissä todetaan inflaation Suomessa hidastuneen selvästi vuoden 2022 huipusta, jolloin inflaatio oli 9,1 prosenttia. Inflaatio on hidastunut erityisesti energian hinnan laskun seurauksena. OP:n ennusteen mukaan Suomen inflaatio on kuluvana vuonna 6,5 prosenttia, 2,7 prosenttia vuonna 2024 ja 2,1 prosenttia vuonna 2025.

Kunnan vuoden 2024 talousarvion vuosikate on negatiivinen 141 630 euroa. Poistojen jälkeen tulos on 663 428 euroa alijäämäinen. Oma toiminta on toteutettu valtuuston strategian mukaan nykyinen palvelutaso huomioiden, lasten ja nuorten palveluista ei ole tingitty ja varhaiskasvatuksen maksuttomuus ja kotihoidontuen kuntalisä on huomioitu.

Kunnan vuoden 2024 talousarviossa toimintatulot ovat 1,827 miljoonaa euroa (2023: 1,614 miljoonaa euroa) ja toimintamenot 6,478 miljoonaa euroa (2023: 6,072 miljoonaa euroa). Henkilöstömenot ovat 2,911 miljoonaa euroa (2023: 2,793 miljoonaa euroa). Palveluiden ostot ovat 2,017 miljoonaa euroa (2023: 1,813 miljoonaa euroa). Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat yhteensä 1,314 miljoonaa euroa (2023: 1,223 miljoonaa euroa).

Verotulot ja valtionosuudet muuttuvat merkittävästi vuoden 2022 tasoon nähden, jolloin toteutuneet verotulot olivat 5,285 miljoonaa euroa ja toteutuneet valtionosuudet 5,805 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 talousarviossa verotulot ovat 3,047 miljoonaa euroa (2023: 3,087 miljoonaa euroa) ja valtionosuudet 1,438 miljoonaa euroa (2023: 1,620 miljoonaa euroa).

Suunnitelmavuosien ennusteet verotulojen ja valtionosuuksien osalta on tehty viimeisimmän käytettävissä olevien Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön ennusteiden perusteella. Laskennassa on mukana edelleen useita muuttuvia ja täsmentyviä eriä, joten suunnitelmavuosia voi pitää lähinnä suuntaa antavina ennusteina.

Tehtävääalueet sekä tehtävääaluekohtaiset lähtökohdat talousarvion laatimiselle ja toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet on kuvattu tarkemmin talousarvion tekstiosassa.

2. Kuntastrategia

Siikaisten kunnanvaltuusto on hyväksynyt alkuvuonna 2022 strategian vuosille 2022–2025.

Siikaisten kunnan arvot ovat osallisuus, vastuullisuus ja avoimuus.

Osallisuudessa on kysymys kuulumisesta Siikaisten kunnan ja sen kylien yhteisöön. Ihmiset osallistuvat omien, läheistensä ja yhteisten palveluiden tuottamiseen, tapahtumien tekemiseen ja kunnan päätöksentekoon. Vastuullisuus on vastuuta itsestä ja lähimmäisistä, mutta myös hyvää talouden hallintaa, sitoutumista työhön sekä ympäristöstä huolehtimista. Avoimuus merkitsee uteliaisuutta ja rohkeutta kohdata muuttuva toimintaympäristö.

Kuntastrategian toiminnalliset tavoitteet ovat:

- Luonnon virkistyskäytön ylläpitäminen ja vahvistaminen
- Lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan ja harrastustoiminnan edistäminen
- Ikäihmisten aktiivisuuden ylläpitäminen
- Hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyön rakentaminen kuntalaisten palveluiden turvaamiseksi
- Geopark-mahdollisuuksien aktiivinen hyödyntäminen
- Eteläpään matkailu- ja virkistysalueen ammattimaisen kehittymisen tukeminen
- Avoimuus uusille avauksille ja nopea ja joustava palvelu

Kuntastrategian tavoitteet ja toimenpiteet tulee ottaa huomioon kunnan toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

3. Tavoitteet talousarviovuodelle 2024 tulosalueittain

Käyttötalouden tekstiosan numero ja otsikko ovat yhtenevät numero-osan kanssa. Talousarvion tekstiosassa kuvataan hyvinvointialueen vaikutukset kunnan toimintaan ja tulosalueisiin. Koska sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastuslaitoksen toiminta ovat olleet aiemmin pääosin ostopalveluita, kunnan itse järjestämät palvelut ja suurin osa tulosalueista ovat melko hyvin vertailukelpoisia edellisiin vuosiin. Eläkemenoperusteinen maksu on muuttunut verotuloihin perustuvaksi tasausmaksuksi, mikä vaikuttaa jonkin verran palkkakustannuksiin kustannuspaikoilla, joille on aiemmin budjetoitu henkilöihin sidottuja eläkemenoperusteisia maksuja. Tasausmaksu jaetaan kuitenkin toimialueille, joten toimialueen kokonaispalkkakustannuksiin se ei aiheuta merkittävää poikkeamaa. Tulosalueet eroavat toiminnallisesti toisistaan, mikä näkyy tekstien esittämistavassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tilivelvollinen

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Toimiessaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen. Siikaisten kunnan tilivelvollisia toimielimiä ovat: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, hyvinvointilautakunta ja elinvoimalautakunta. Kuntalain mukaiset vaikuttamistoimielimet ja työryhmät eivät ole tilivelvollisia toimielimiä.

Kuntalaki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta, mutta toiminnan järjestämisen kannalta on selkeämpää, jos viranhaltijat tietävät etukäteen, keitä vastuuvastaus koskee. Tilivelvollisia ovat kunnanjohtaja sekä toimialueiden ja tehtävälueiden johtavat viranhaltijat ja esimiehet. Heillä on kokonaisvastuu toimi/tehtävälueensa toiminnasta ja taloudesta.

3.1 Hallinnon toimialueen tavoitteet talousarviovuodelle 2024

167100 Vaalit

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaali sekä europarlamenttivaalit. Vaalien järjestämisestä ja laskennasta vastaa pääosin kunta. Keskusvaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin, kunnassa vaalien vastuuhenkilö on hallintopäällikkö. Vuonna 2023 keskusvaalilautakunnan sihteerin tehtävät hoiti hallintopäällikkö. Vuodesta 2024 eteenpäin tehtävään on tarkoitus nimetä yksi kunnan hallintosihteereistä, joka on ilmoittanut kiinnostuksensa tehtävää kohtaan. Hallinnon henkilöstö osallistuu ennakoäänestyksen järjestämiseen.

Tavoitteena on toteuttaa vaalit asianmukaisesti ja aktivoida kuntalaisia äänestämään.

167200 Tilintarkastajat

Tarkastuslautakunnan toiminta perustuu kuntalakiin. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kunnan toiminnan tuloksellisuuden ja tavoitteiden sekä sisäisen valvonnan toteutumisen seuranta. Tarkastuslautakunta toimii itse laatimansa työohjelman mukaisesti. Lautakunnan ja tilintarkastajan yhteyshenkilönä toimii hallintopäällikkö. Tilintarkastuksen palveluntuottajaksi valittiin vuoden 2022 tarjouskilpailun pohjalta BDO Auditor Oy vuosille 2023–2026.

167300 Yleishallinto

Tehtäväalueen vastuuhenkilöinä ovat kunnanjohtaja ja hallintopäällikkö. Tehtäväalueeseen kuuluvat kunnan talous- ja henkilöstöhallinto, ICT-palvelut ja valokuituverkko, yhteiset toimisto- ja asiakaspalvelutehtävät sekä luottamushenkilötoiminta. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat asiointipisteiden palvelut sekä kehittäminen ja yhteistyö, mihin sisältyvät mm. yritysneuvonnan palvelut, edustus ja viestintä, jäsenyydet ja kunnanhallituksen harkinnanvaraiset avustukset.

Henkilöstö ja toimintatapa: Kunnan hallinnossa työskentelee kunnanjohtaja, hallintopäällikkö ja kolme hallintosihteeriä. Yhden hallintosihteerin työpanos kohdentuu pääosin elinvoiman toimialueelle ja toisen hyvinvoinnin toimialueelle, molemmat tukevat kuitenkin myös hallinnon toimialueen talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä. Loppuvuonna 2023 Sarastialta on tullut tieto, että järjestelmäuudistus tulisi toteuttaa vuoden 2024 aikana. Järjestelmäpäivityksen hinta on kohonnut kohtuuttomaksi kunnan kokoon ja maksukykyyn nähden, joten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukokonaisuudet tulee kilpailuttaa mahdollisimman nopeasti. Nykyisestä Sarastian järjestelmästä ylläpito- ja tukipalvelut päättyvät vuoden 2024 loppussa. Tilannetta hankaloittaa kireän aikataulun lisäksi myös se, että Siikaisten kunnan oma asiakkuuspäällikkö on irtisanoutunut Sarastialta ja uutta asiakkuuspäällikköä ei ole vielä nimetty.

Kunnan kolmas hallintosihteeri vastaa viestinnän kanavista ja asiakaspalvelusta ja toimii kunnan yhteisen hyvinvointitehtävän yhteyshenkilönä, ml. yhdistysverkosto, sekä vaikuttamistoimielinten sihteerinä. Vuoden 2024 aikana hallintosihteerin työpanosta tulee osoittaa markkinointiin ja viestintään. Vuonna 2024 ei ole näköpiirissä siviilipalveluksia.

Kunta on siirtynyt valtiovarainministeriön edellyttämään automaattiseen talousraportointiin kokeiluvaiheen 2021 aikana. Nykyisin talousraportointi hoidetaan Valtiokonttorin ylläpitämässä Kuntatalouden tietopalvelussa yhteistyössä Sarastian kanssa. Valtiokonttorille toimittavien raporttien määrä ja raportoitavien tietojen tarkkuus lisääntyvät koko ajan, minkä lisäksi raportointijärjestelmään ilmoitetut tiedot nousevat raporteille jatkuvasti virheellisinä Kuntatalouden tietopalvelussa ilmenevien puutteiden vuoksi. Talousraportointi, raporteilla ilmenevien virheiden korjaaminen sekä Valtiokonttorin, Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen tarkentaviin kyselyihin vastaaminen työllistävät ympäri vuoden merkittävästi sekä kunnan hallinnon toimialueen henkilöstöä että Sarastiaa. Hallinnon toimialueen henkilöresursoinnissa tulee näin ollen huomioida talousraportointiin kuluva merkittävä työmäärä, jotta myös muut hallinnon tehtäväkokonaisuudet saadaan hoidettua asianmukaisesti.

ICT-palvelut kilpailutettiin loppuvuonna 2022. Kilpailutus keskeytettiin markkinaoikeuteen viedyn muutoksenhaun vuoksi. Kilpailutus käynnistettiin uudelleen syksyllä 2023 yhteistyössä Merikarvian ja Pomarkun kuntien kanssa. Tavoitteellinen aikataulu kilpailutuksen läpiviemiseen on alkuvuosi 2024. Kunnalla on väliaikainen hankintasopimus Ikaalisten-Parakanon Puhelin Oy:n (IPP) kanssa siihen saakka, kunnes kilpailutus saadaan toteutettua.

Yritysneuvonnan palvelut ostetaan Satakunnan Yrittäjäyhdistykseltä ja Kankaanpään kaupungilta. Kunta kuuluu Leader Pohjois-Satakunnan toiminta-alueeseen, mistä maksetaan kuntarahaosuus EU-ohjelmakauteen ja rahoitukseen sidottuna. Uusi ohjelmakausi käynnistyi loppuvuodesta 2023. Kunta on Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark yhdistyksen jäsen. Kunta osallistuu valokuituverkoston rahoittamiseen Sunetin kautta. Kunta on Kuntaliiton, Kuntatyönantajien ja Satakuntaliiton jäsen.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyön parantaminen sekä edunvalvonta kuntalaisten palveluiden turvaamiseksi
- TE-palveluiden muutoksen valmisteluun ja toiminnan organisointiin vaikuttaminen
- Ulkoisen markkinoinnin ja viestinnän tehostaminen, tavoitteena Siikaisten kunnan tunnettavuuden ja näkyvyyden parantaminen sekä sitä kautta hillitä negatiivista muuttoliikettä ja tehostaa uusien yritysten sijoittumista kuntaan
- Sähköisen arkistoinnin edelleen kehittämisen uuden lainsäädännön mukaisesti ja paperisen asiahallinnan päättäminen

167340 Työllistetyt

Tehtävän vastuhenkilö on kunnanjohtaja. Kunta työllistää vaikeasti työllistyviä tarpeen ja määrärahojen puitteissa vielä vuoden 2024 ajan. TE-uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät valtiolta kuntien järjestämisvastuulle. Siikaisten kunta tulee kuulumaan Satakunnan työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Porin kaupunki. Valmistelutyö on keskeneräinen, eikä tarkkoja kustannusjakoperusteita ole vielä saatavilla.

Vuonna 2024 kunta työllistää ensisijaisesti TE-hallinnon palkkatukeen oikeutettuja henkilöitä. Määrärahalla voidaan käynnistää tehtäväyksiköissä tarpeellisia oppisopimuskoulutuksia, mutta talousarvion laadintavaiheessa tiedossa olevat oppisopimuskoulutetut on sisällytetty hallintokuntien talousarvioihin. Työllistetyt tulosalueelle on siirretty omaksi

kustannuspaikakseen sosiaali- ja terveystalvöveluiden kustannuspaikalta kunnan osuus työmarkkinatukimaksuihin eli ns. sakkomaksut.

- TE-palvelu-uudistuksen valmistelutyöhön osallistuminen ja vaikuttaminen
- Kunnan työmarkkinatuen maksuosuuksia pyritään hillitsemään työllistämistoiminnalla
- Työllistäminen toteutetaan tehtäväyksiköihin todellisen tilapäisen tarpeen sekä henkilön tehtävään soveltuvuuden perusteella
- Kunta työllistää kesällä siikaislaisia nuoria soveltuviin kunnan tehtäviin. Hakuilmoitus julkaistaan alkukevällä.

167350 Maa- ja metsätilat

Vastuuhenkilö on kunnanjohtaja. Elinvoimalautakunnan ja teknisen johtajan tehtävänä on uuden metsänhoitosuunnitelman toteuttamisen valvonta ja sen mukaiset hoitotoimet ja hakkuut. Kunnanhallitus päättää lautakunnan esityksestä puun myynnistä. Kunnan metsiä hoitaa ostopalvelusopimuksella yrittäjä. Tulot ja hoitomenot budjetoidaan 2018 syksyllä valmistuneen hoitosuunnitelman mukaisina. Eteläpään, Katselman ja Härkäniemen alueiden metsien luomusertifikaatin ylläpito kuuluu osana metsien hoitoon. Tehtäväalueeseen kuuluu myös tonttien myynti ja vuokraus.

167360 Maaseututoimi

Maaseutupalvelut ostetaan Porin kaupungilta ja lomituspövelut järjestää Kankaanpään kaupunki.

167370 Väestönsuojelu (nimenmuutos)

Ei tavoitteita talousarviovuodelle 2024.

3.2 Hyvinvointilautakunnan toimialueen tavoitteet talousarviovuodelle 2024

167410 Sivistystoimen hallinto

Tehtäväalueen vastuuhenkilö on sivistystoimenjohtaja.

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on johtaa, valvoa ja kehittää hyvinvointilautakunnan alaisten tehtäväalueiden toimintaa sekä huolehtia niiden tarpeellisesta yhteistyöstä, resursien tarkoituksenmukaisesta ja taloudellisesta käytöstä. Sivistystoimen hallinto vastaa hyvinvointilautakunnan käsittelemien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Sivistystoimen hallinto järjestää keskitetysti esi- ja perusopetuksen koulukuljetuspalvelut ja toteuttaa varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskevat valtionhallinnon tilastointitehtävät. Sivistystoimen hallinto hoitaa myös erilaisia hyvinvointitoimialueen talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä.

Varhaiskasvatuksen johtajan tehtävät on liitetty 1.8.2018 alkaen sivistystoimenjohtajan tehtäviin.

Henkilöstö

- osa-aikainen sivistystoimenjohtaja (14,48 %), jonka tehtävät on liitetty Siikaisten yhtenäiskoulun rehtorin tehtäviin
- hallintosihteeri (50 %)

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Tavoitteena on kehittää sivistystoimen hallinnon toimintaa siten, että tehtävien hoito on jaettu mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla sivistystoimenjohtajan, hallintosihteerin ja tehtäväalueiden esimiesten kesken. Sivistystoimen hallintosihteerin työajan jakoa tarkastellaan uudelleen ja läsnäoloa koululla lisätään.
- Tilausliikenteenä ajettavien koulukuljetusten hankintapäätöksen valmistelu kuljetusreittien ja niistä muodostettavien tarjouskohteiden osalta
- Siikaisten kunnassa on otettu käyttöön useita uusia tietokoneohjelmia, jotka vaikuttavat sivistystoimen hallinnon toimintaan. Lisäksi kunnille on tullut uusia valtionhallinnon rekistereitä, joiden ylläpitoon sivistystoimen hallinto osallistuu. Tavoitteena on kouluttaa ja opastaa edellä mainittuja ohjelmia käyttäviä työntekijöitä niin, että ohjelmien käyttö on sujuvaa ja tarkoituksenmukaista.
- Kuntatalouden yleisestä tiukkuudesta johtuen eri toimintojen ja päätösten taloudellisuuteen kiinnitetään jatkuvasti erityistä huomiota.

167420 Esi- ja perusopetus

Tehtäväalueen vastuuhenkilö on rehtori.

Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Perusopetus-tehtäväalueen yleisenä tehtävänä on tuottaa perusopetuslain ja muiden säädösten mukaiset esi- ja perusopetuspalvelut Siikaisten kunnassa.

Koululaisille järjestetään koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa erikseen laadittavan suunnitelman mukaisesti kunnan omiana toimintana. Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään pääosin koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä avoimena varhaiskasvatuksena. Ryhmän henkilöstömitoitus on varhaiskasvatuslain mukainen. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen järjestämisessä voidaan tehdä yhteistyötä päiväkodin kanssa.

Henkilöstö (lukuvuonna 2023 – 2024)

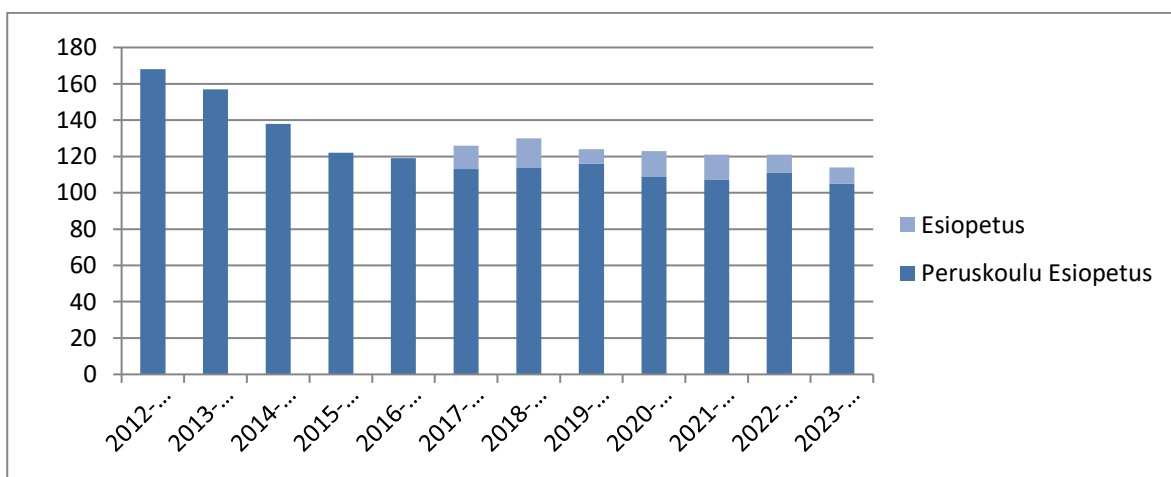
- Hallinto- ja opetushenkilöstö
  - o 1 rehtori, jonka tehtäviin on yhdistetty sivistystoimenjohtajan tehtävät
  - o 7 luokanopettajaa
  - o 3 aineenopettaja
  - o 2 erityisluokanopettajaa, joista toinen toimii Siikaisten yhtenäiskouluun perustetun erityisopetuksen pienryhmän opettajana
  - o 1 erityisopettaja, jonka työtehtäviin on yhdistetty yhden vuosiluokan vastuupettajan tehtävät
- Koulunkäynninohjaajat
  - 2 vakinaista ja kokoaikaista koulunkäynninohjaajan tointa, joiden työajasta merkittävä osa käytetään koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtäviin (Teresa Sengström ja Sari Starck/Teija Viljanen)
  - 1 vakinainen ja osa-aikainen koulunkäynninohjaajan toimi (Tarja Lammi)
  - 1 määräaikainen ja osa-aikainen koulunkäynninohjaajan toimi, jonka täyttöön on saatu hankerahoitusta ja jonka työajasta osa käytetään koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtäviin (Johanna Rajala)
  - 1 määräaikainen ja kokoaikainen koulunkäynninohjaaja, joka toimii henkilökohtaisena avustajana (Johanna Mäntylä)
  - 2 määräaikaista ja osa-aikaista koulunkäynninohjaaja, joista toinen toimii henkilökohtaisena avustajana ja toinen luokkakoulunkäynninohjaajana sekä edellä mainittujen tehtävien ohessa oppilaan diabeteksen hoitoon ja ohjaukseen liittyvänä ohjaajana.
- Muu henkilöstö
  - o 2 päätoimista vakinaista laitoshuoltajaa (vastuualueena koulun ja liikuntahallin kiinteistöt)

- Lisäksi koulussa voi toimia talousarviovuoden aikana harjoittelijoita sekä työkokeilussa ja oppisopimuskoulutuksessa olevia työntekijöitä.

Henkilöstöön kohdistuvat muutokset vuonna 2024

- Perusopetuksen yleisopetuksen tuntiopettajan määräaikainen virka muutettiin 1.8.2022 alkaen määräaikaiseksi varhaiskasvatuksen sekä esi- ja peruskoetukseen laaja-alaisen erityisopetuksen tuntiopettajan viraksi, ja se täytettiin 31.7.2024 saakka. Samassa yhteydessä perusopetuksen yleisaineiden tuntiopettajan opetustunnit yhdistettiin edellä mainitun erityisopetuksen tuntiopettajan opetusvelvollisuuteen. Tukea tarvitsevien oppilaiden määrässä ei ole odotettavissa laskua. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen lausunnossa (EOAK/3927/2021) korostettiin tukea tarvitsevan oppilaan oikeutta erityisopettajan antamaan opetukseen, jota ei voi korvata muilla tuen muodoilla. Edellä esitettyyn viitaten erityisopetusresurssin tarpeen arvioidaan säilyvän pitkään nykyisellään. Odotettavissa oleva eläköitymiskehitys huomioiden määräaikainen ja virkasuhteinen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen laaja-alaisen tuntiopettajan tehtävä muutetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen erityisluokanopettajan viraksi, joka täytetään vakinaisesti 31.7.2024 alkaen. (Virkanimike perustuu erityisopetuksen työtehtävien mukaisiin kelpoisuusvaatimuksiin.)
- Kyseinen virka virkasuhteinen tuntiopettaja, jonka palvelusuhde päättyy 31.7.2024. Edellä mainittuun virkaan on yhdistetty aiemmin määräajaksi täytetyn perusopetuksen yleisaineiden tuntiopettajan virkaan kuuluneet tehtävät,
- Koulunkäynninohjaajien tarve säilyy nykyisellään ainakin lukuvuoden 2023 – 2024 loppuun saakka. Henkilökohtaisten avustajien tarve arvioidaan aina lukuvuodeksi kerrallaan. Koulunkäynninohjaajien palkkakuluihin saadaan hankerahoitusta ja henkilökohtaisten avustustehtävien osalta saadaan maksuosuus muilta kunnilta ja hyvinvointialueelta.

Siikaisten yhtenäiskoulun oppilasmäärän kehitys (20.9.tilastointipäivän mukaan)

Perusopetuksen kustannuksista suurin osa prosenttia muodostuu henkilöstökuluista. Näin ollen koulun tuntikehysten ja tätä kautta henkilöstöresurssien oikea mitoittaminen on

toiminnan tehokkuuden ja taloudellisuuden kannalta ensisijaisen tärkeää. Opetusryhmien muodostamiseen ja yhdysluokkien käyttöön vaikuttavat opetettava oppiaine, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä sekä rinnakkaisten vuosiluokkien koot. Edellä mainitut tekijät huomioiden nykyistä laajempi yhdysluokkaopetuksen käyttö on Siikaisten yhtenäiskoulussa vaikeaa.

Siikaisten yhtenäiskoulun tuntikehys

	Esiopetus	Yleisopetus	Erityisopetus	YHT.
Lukuvuosi 2023 - 2024	20	240,5	54	314,5
Lukuvuosi 2022 - 2023	20	238	53	311,0
Lukuvuosi 2021 - 2022	20	233	46	299,0
Lukuvuosi 2020 - 2021	20	238,5	49	307,5
Lukuvuosi 2019 - 2020	20	240	49	309,0
Lukuvuosi 2018 - 2019	20	241	49	310,0

Perusopetuksen luokkien ja opetusryhmien keskimääräiset ryhmäkoot		
	Valtakunnallinen keskiarvo v. 2019*	Siikaisten yhtenäiskoulu 20.9.2023
vuosiluokat 1 – 6	18,9 oppilasta	12 oppilasta
vuosiluokat 7 – 9	16,9 oppilasta	11 oppilasta

* Lähde: Opetushallituksen julkaisemat raportit ja selvitykset 2020/16

Opetushallituksen julkaiseman raportin (2020/6) Suomessa kaikista vuosiluokkien 1 – 6 opetusryhmistä alle 15 oppiaan opetusryhmien osuus on 20 %.

Lukuvuonna 2023 – 2024 Siikaisten yhtenäiskoulussa vuosiluokilla 1 – 6 oppilasmäärältään pienimmässä opetusryhmässä on 8 oppilasta ja suurimassa opetusryhmässä 16 oppilasta Vastaavasti vuosiluokilla 7 – 9 pienimmässä opetusryhmässä on 8 oppilasta ja suurimassa opetusryhmässä on 14 oppilasta.

Yleisopetuksen opetusryhmissä on tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevia oppilaita tavanomaista enemmän. Pienet opetusryhmät on huomioitu siten, että osa-aikaisen erityisopetuksen resursseja on opetusryhmillä käytettävissä vähän, ja tuen antamisesta vastaavat pääasiassa opetusryhmiä opettavat luokanopettajat ja aineenopettajat. Opetusryhmillä ei ole käytössä lainkaan ns. jakotunteja.

Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat (22.9. tilastointipäivän mukaan)

Tilastokeskuksen 17.8.2023 julkaiseman tiedotteen mukaan yhä useampi perusopetuksen oppilas sai oppimisen tukea vuonna 2022. Siikaisten yhtenäiskoulussa tuen saajien määrä on ollut jo pitkään suhteellisen korkea, ja se on edelleen Suomen keskitasoa korkeampi.

Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneet perusopetuksen oppilaat ja heidän opetuksensa järjestäminen		
	Keskimäärin koko Suomessa vuonna 2022*	Siikaisten yhtenäiskoulu 20.9.2023 tilastointipäivänä
Tehostetun tuen päätöksen saaneet oppilaat	13,9 %	14,4 %
Erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat	9,7 %	15,2 %
Erityisen tuen päätöksen saaneista pidennetty oppivelvollisuus	Ei tilastotietoa	31,3 %
Erityisen tuen päätöksen saaneista oppilaista kokonaan erityiskoulussa tai erityisluokalla	5,7 %	0,0 %

* Lähde: Tilastokeskuksen vuotta 2022 koskeva julkaisu 17.8.2023

Muut esi- ja perusopetuksen kustannustekijät

Koulukuljetuksiin kuuluvat sekä kodin ja koulun väliset kuljetukset että muut oppilaskuljetukset. Siikaisten yhtenäiskoulussa ne ovat henkilöstökulujen jälkeen toiseksi suurin kustannustekijä. Sekä tilausliikenteen koulukuljetuksia koskeva hankintasopimus että linja-autojen reittiliikennettä koskeva yhteistyösopimus ovat voimassa lukuvuoden 2023 – 2024 loppuun. Odotettavissa on kuljetuskustannusten merkittävä nousu.

Oppikirjojen ja koulutarvikkeiden tilausmäärissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, mutta oppikirjoihin liittyvää digimateriaaleja käytetään aikaisempaa enemmän. Oppikirjojen ja oheismateriaalien hinnat ovat nousseet merkittävästi viime vuosina, mistä syystä niiden hankintaa varten varattua määrärahaa on jouduttu edelleen korottamaan.

Oppilaan kotikunta maksaa muualla kuin kotikunnassaan esi- tai perusopetusta saavista oppilaista opetuksen järjestämisestä vastaavalle kunnalle ns. kotikuntakorvausta. Näin ollen kunta voi sekä joutua maksamaan että saada kotikuntakorvauksia. Siikaisten kunnan maksamien ja saamien kotikuntakorvausten suhde kääntyi vuonna 2022 positiiviseksi.

Kotikuntakorvaustulojen ja -menojen nettovaikutusten kehitys

- 2018   noin -10.000 €
- 2019   noin -64.000 €
- 2020   noin -75.000 €
- 2021   noin -74.000 €
- 2022   +14.979 €
- 2023   +59.453 €
- 2024   +50.931 € (ennakkotieto)

Satakunnan hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen jälkeen Siikaisten kunnan oma keskuskeittiö on vastannut ainoastaan Päiväkotikoti Pikku-Santran ja Siikaisten yhtenäiskoulun ruokahuollosta, mikä on nostanut ateriakohtaisia kustannuksia merkittävästi. Edellä mainitusta syystä sisäisen ateriapalvelun kustannukset nousivat jo vuonna 2023 useita kymmeniä prosentteja.

Lakisääteistä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta ja kunnille vapaaehtoista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään edelleen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan puitteissa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat koulunkäynninohjaajat.

Vuoden 2024 talousarvioon esitettävät kalustohankinnat ja investoinnit

Esi- ja perusopetukseen (yhtenäiskoulu) tehtäväalueelle esitetään vuodelle 2024 seuraavia investointeja:

- Hankitaan 1 interaktiivinen näyttö, joka sijoitetaan alakoulun opetustilaksi otettuun entiseen ATK-luokkaan, 5.000 € (investointibudjetti)
- 15 kpl Chromebook -tietokoneita, kuljetuslaukkuja ja makkuloita oppilaiden kotona tapahtuvaa ja TVT:tä hyödyntävää työskentelyä varten. Vaihtoehtoisesti uusien Chromebook -laitteiden hankinta voidaan korvata nykyisiin Chromebook laitteisiin hankittavilla lisälatureilla. (käyttötalousbudjetti)
- Sähköpiano (käyttötalousbudjetti)

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

A. Toiminnan tavoitteet ja painopistealueet lukuvuonna 2023 - 2024

- Uusi opiskeluhoitosuunnitelma astui voimaan 1.8.2023. Sen käyttöönotto on toiminnan painostealue.
- Opiskeluhoitosuunnitelmaan kuuluu myös muita suunnitelmia, joiden päivittäminen on toiminnan tavoite ja painopistealue. Edellä mainittuja osasuunnitelmia ovat
  - koulun järjestyssäännöt
  - koulun kriisisuunnitelma,
  - koulun suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Esi- ja alkuopetukseen osallistuvat luokanopettajat päivittävät esiopetuksen opetussuunnitelman, mikä on toiminnan painopistealue.
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman päivittäminen

B. Tapahtumat, leirikoulut, retket lukuvuonna 2023 - 2024

- Tehdään opintoretkeä kulttuurikohteisiin, kuten esimerkiksi teatteriin, konserttiin, taidenäyttelyyn, museoon, tms.. Jokainen luokka osallistuu yhdestä kahteen kulttuurikohtevierailuun lukuvuoden aikana. Lisäksi eri esiintyvät ryhmät voivat esiintyä koululla opetusryhmille.
- Järjestetään aikaisempien lukuvuosien tapaan luokkaretket perusopetuksen nivelvaiheissa, eli toisen ja kuudennen vuosiluokan päättyessä. Joka kolmas lukuvuosi järjestettävä yläkoulun oppilaiden yhteinen luokkaretki järjestettiin lukuvuoden 2021 - 2022 keväällä, ja näin ollen se ei kuulu lukuvuoden 2022 – 2023 ohjelmaan.

- Toteutetaan talvella koulun ulkoilu- ja talviurheilupäivä jossakin lähialueella sijaitsevassa laskettelukeskuksessa.
- Viides- ja kuudes luokka osallistuvat Jämillä järjestettävään Metsäpäivään. Kysymys on 4H-yhdistyksen kanssa toteutettavasta yhteistyöhankkeesta.
- Osallistutaan koululiikuntatapahtumiin ja -kilpailuihin. Joukkuelajeihin voidaan osallistua koulun joukkueella. Yksilölajien kilpailuihin voidaan osallistua, jos huoltajat vastaavat oppilaan ohjaamisesta, valvonnasta ja kuljettamisesta. Koulu maksaa tällöin oppilaan osallistumismaksun ja huoltajalle kilometrikorvauksen.
- Toteutetaan kahdeksannen luokan ja pienryhmän yhteinen biologian ja maantieteen opetukseen liittyvä maastoretki kansallispuistoon.
- Viidennen ja kuudennen luokan oppilaat osallistuvat joka toinen lukuvuosi Yrityskylä-hankkeeseen, ja hanke on toteuttamisvuorossa lukuvuonna 2022 – 2023.
- Kansainvälisyshankkeena toteutetaan yhdeksannen luokan saksan kielen opintoryhmän leirikoulumatka Saksaan.
- Kahdeksannen vuosiluokan oppilaat osallistuvat Taidetestaajat-ohjelman mukaiseen vierailuun johonkin kulttuurikohteeseen.
- Kahdeksannen luokan Luonto-valinnaisaineryhmä tekee opintomatkoja erilaisiin luontokohteisiin. Edellä mainitut opintomatkat voivat tapahtua myös normaalin koulupäivän ulkopuolella.
- Myös muita lyhyitä tutustumiskäyntejä ja vierailuja lähialueiden kohteisiin voidaan toteuttaa.
- Koulu osallistuu valtakunnallisiin kokeisiin englannin ja ruotsin kielessä, äidinkiessä ja matematiikassa.
- Koulu osallistuu kansalliseen Metsävisa-kilpailuun ja kansalliseen matematiikkakilpailuun.
- Lisäksi opetuksessa hyödynnetään kunnan omia koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä.

Opetushallituksen tiukentuneen ohjeistuksen mukaan oppilailta ei enää saa kerätä maksuja koulun järjestämiin tapahtumiin osallistumisesta. Ryhmät voivat kuitenkin edelleen kerätä omalla toiminnallaan rahoitustaan niitä varten. Käytännössä muutos tarkoittaa sitä, että opituntien ulkopuolinen toiminta tulee suunnitella etukäteen aikaisempaa tarkemmin ja se tulee huomioida myös talousarviota laadittaessa.

Koululle voidaan kutsua opetussuunnitelman mukaisia oppimistavoitteita ja koulun kasvatustavoitteita tukevia vierailijoita.

167440 Aikuiskoulutus

Tehtäväalueen vastuhenkilö on sivistystoimenjohtaja.

Aikuiskoulutuksen tehtäväalueelle kuuluvat kansalaisopistotoiminta sekä käsityötaiteen perusopetus. Kansalaisopistopalvelut ostetaan ostopalveluna Merikarvian kunnalta, joka ylläpitää Merikarvia-Siikaisten kansalaisopistoa. Se toimii Merikarvian seitsenjäsenisen

hyvinvointilautakunnan alaisuudessa. Jäsenistä kaksi nimeää Siikaisten kunta, jotka osallistuvat kansalaisopistoa koskevien asioiden käsittelyyn. Kansalaisopiston opetustuntimäärä on noin 6.000 tuntia ja vajaa kolmannes opetuksesta järjestetään Siikaisissa. Siikaisten maksuosuuteen vaikuttavat opetustuntien määrä Siikaisissa sekä opetustuntien jakautuminen Merikarvian ja Siikaisten välillä. Siikaisten kunnan masuosuutta varten varatussa määrärahassa on huomioitu palkkakulujen tavallista suurempi nousu mahdollinen valtionosuuksien lasku.

Merikarvia-Siikaisten kansalaisopiston Siikaisten kunnan maksuosuuksien kehitys

TP2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP2022	TA2023	TA2024
33.176 €	34.353 €	36.600 €	14.441 €	37.978 €	32.000 €	35.000 €

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Siikaisten opetustarjonnan suunnittelun kehittäminen
- Taiteen perusopetuksen toimintavolyymit ja toiminnan monipuolisuus pyritään säilyttämään nykyisellään.
- Kansalaisopistotoiminnan painopistealueeksi määritellään opetustuntien pitäminen noin 2.000 tunnissa.
- Toiminnan volyymia Siikaisissa ohjaavaksi Siikaisten kunnan kuntaosuudeksi asetetaan 35.000 euroa (€).

167450 Kirjastotoimi

Tehtäväalueen vastuhenkilö on kirjasto- ja kulttuurisihteeri.

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin. Kirjastossa on oltava monipuolinen ja uudistuva kokoelma, sen on edistettävä lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua sekä ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja monipuoliseen lukutaitoon. Kirjaston tehtävänä on myös tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan, joka osaltaan edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Siikaisten kunnassa toimii yksi kunnan keskustassa Kunnantuvalla sijaitseva kirjasto sekä yksi Leväsjoella sijaitseva lainausasema. Kirjastoon on keskitetty myyntipalveluna tehtävät asiakaskopioinnit sekä muita kunnan käteismyyntejä.

Henkilöstö: kirjasto- ja kulttuurisihteeri, kirjastotyön osuus 90 % työajasta. Leväsjoen lainausaseman hoitaja, työaika 2 h/viikko. Kunnantuvan toimistohenkilöstö toimii kirjasto- ja kulttuurisihteerin sijaisena lyhyissä sijaisuuksissa. Pidempinä loma-aikoina voi olla muu järjestely.

Tilastoverailu Siikaisten kirjasto / Maaseutumaiset kunnat 2022

Lähde: Kirjastot.fi	Siikainen	Maaseutumaiset kunnat
Fyysiset käynnit / Asukasluku	3,17	7,39
Lainaaaja / Asukasluku %	24,70	31,05
Kokonaislainaus / Asukasluku	11,97	13,42
Toimintakulut asukasta kohti (€)	60,37	71,37
Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat / (Asukasluku / 1000)	0,87	0,82
Henkilöstökulut asukasta kohti (€)	33,86	35,28
Hankinnat / (Asukasluku / 1000)	492,60	473,10

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Kirjastonkäytönopetusta ja kirjaston tunnetuksi tekemistä jatketaan sekä koululais- että aikuisryhmille ja kirjavinkkari kutsutaan esittelemään kirjallisuutta koululaisille.
- Asiakkaiden digiopastusta ja -neuvontaa annetaan kirjaston asiakaspäätteillä tai asiakkaiden omilla laitteilla. Aikuisille järjestetään digipäivä, jossa opastetaan laitteiden käyttöä ja pääsyä tiedon lähteille ja palveluihin.
- Lukupiiritoiminta jatkuu vapaaehtoisvoimin pääkirjastossa. Lukukeskuksen kautta tilataan kirjailijoita vierailulle yhtenä keinona lukuharrastukseen innoittamiseksi ja lukemisen tärkeyden muistamiseksi.

167460 Kulttuuritoimi

Tilivelvollisia ovat hyvinvointilautakunta ja kirjasto- ja kulttuurisihteeri.

Laissa kuntien kulttuuritoiminnasta kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kunnan tehtävänä on myös järjestää kunnan asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla. Tulosalueeseen kuuluvat kulttuuripalvelut, avustukset ja musiikkiopisto.

Siikaisten kunnan kulttuuripalvelujen suunnittelu ja tuotanto organisoitiin uudelleen vuonna 2020. Kirjastosihteerin virka muutettiin kirjasto- ja kulttuurisihteerin viraksi, kulttuurityön osuuden ollessa 10 % työajasta. Samassa yhteydessä kulttuuritoimikunta lakkautettiin. Kirjasto- ja kulttuurisihteerin tehtäviin kuuluu kuntien kulttuuripalveluista annetun lain mukaisen kulttuuripalvelujen hankkiminen ostopalveluna kunnanhallituksen määrittämien hankintarajojen puitteissa.

Siikaisten päivän tapahtuman järjestämisvastuu on paikallisilla yhdistyksillä ja yrityksillä. Kulttuuriavustusten myöntämistä ja musiikkiopistoa koskevat päätökset valmistelee sivistystoimenjohtaja.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Kulttuuritoimi järjestää joko itse tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisia ostopalveluna toteutettavia kulttuuritapahtumia. Niitä varten varataan käyttötalousbudjettiin 4.000 euron määräraha. Kulttuuritapahtumien hankinnasta päättää kirjasto- ja kulttuurisihteeri kunnanhallituksen määräämien hankintarajojen ja myönnetyn määrärahan puitteissa. Kulttuuritapahtumissa huomioidaan eri-ikäiset asiakasryhmät.
- Siikaisten päivän tapahtuman pääesiintyjän hankintaa tai hankinnan tukemista varten varataan käyttötalousbudjettiin 10.000 euron määräraha.
- Kuntalaisten omaa kulttuurituotantoa tuetaan jakamalla kulttuuriavustuksia talousarviossa määritellyn määrärahan (3.500 €) mukaisesti.

167470 Liikunta ja ulkoilu

Tilivelvollisia ovat hyvinvointilautakunta, vapaa-aikasihteeri ja tehtäväalueen vastuhenkilö on vapaa-aikasihteeri.

Kuntien liikuntapalveluihin kuuluvat tehtävät perustuvat liikuntalakiin. Sen mukaan valtion ja kuntien tehtävänä on yleisten edellytysten luominen liikunnalle. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Henkilöstö: vapaa-aikasihteeri, vapaa-aikaohjaa, lisäksi ulkoilualueiden hoitotyössä voidaan käyttää tilapäistä henkilöstöä. (Osa-aikainen määräaikainen vapaa-aikaohjaaja toimii liikuntapaikkojen ja kiinteistöjen hoitotehtävissä sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaustehtävissä ja koulun kerhotoiminnan ohjaustehtävissä.)

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Vuosina 2019 – 2020 uusittiin Eteläpään kuntosadan pinnoite ja valaistus sekä rakennettiin ulkokuntoilualue (ulkokuntolaitteet, lasten kipeilytelineet, beach-volley -kenttä).
- Vuonna 2021 kunnostettiin tenniskentän pinnoitetta, tehtiin Eteläpäähän kuntoportaat (76 askelmaa) ja rakennettiin Haapakeitaan alueelle uutta retkeilyreittiä Katselmasta Haapajärven tilalle, jonka pituus on 4,1 km. Retkeilyreitin rakentaminen jatkuu vuoden 2022 aikana.
- Vuonna 2022 toiminnan painopisteenä oli ulko- ja sisäliikuntapaikkojen pienehköt kunnostustyöt, minkä vuoksi käyttötalouden kunnostusmäärärahoja korotettiin jonkin verran. (Vastaavasti vuodelle 2022 ei esitetty investointimäärärahoihin kirjattavaa investointikohdetta.)
- Vuonna 2023 Haapakeitaan luontoreitin jatkorakentaminen ja ylläpito siirtyvät liikunnan ja ulkoilun tehtäväalueen vastuualueelle. Tarkoitusta varten varataan vuosittain 4.000 € määräraha.
- Lisäksi vuonna 2023 urheilukentän juoksuradan sisäpuolisen nurmialueen nurmikko uusittiin, ja samalla urheilukentälle hankittiin nurmikokastelulaitteisto.

- Vuonna 2024 urheilukentälle hankitaan ja asennetaan nurmikentän kastelua varten jokiveden käyttöön soveltuva vesipumppu. Lisäksi urheilukentällä olevan kuulanheittopaikan sijaintia muutetaan, ja samalla sen rakennetta muutetaan paremmin käytötarkoitukseen sopivaksi. Edellä mainittuja hankkeita varten varataan 10.000 € määräraha investointibudjettiin.
- Toiminnallisena tavoitteena on, että Siikaisten kunta/liikunnan ja ulkoilun tehtäväalue ylläpitää seuraavia liikuntapaikkoja:
  - liikuntahalli (sis. liikuntasalin ja kuntosalin)
  - koulun juhlasali
  - koulun piha-alueella sijaitseva monitoimiareena
  - urheilukenttä (sis. yleisurheilun suorituspaikat ja nurmikentän)
  - pesäpallokenttä
  - 1 tenniskenttä
  - 2 jääkiekkokaukaloa
  - Eteläpään alueella sijaitseva pururata, josta talvisin hiihtolatuna ylläpidetään 3,3 kilometriä valaistua latua.
  - Eteläpäässä sijaitsevat frisbeegolfrata ja minigolfrata, beach-volley -kenttä, ulkokuntoilun alue kuntoilulaitteineen, lasten motoriikkarata, kuntoportaat
  - Haapakeitaan luontoreitti
  - keskustasta sivukylille lähtevät ladut erillisen suunnitelman mukaan (yht. noin 50 kilometriä)
  - Muut liikuntatoimen palvelut ja toiminnot pyritään säilyttämään nykyisellään.
  - Liikuntatoimi tukee koulun liikuntatoimintaa (mm. oppilaskerhoja, liikuntapaikkojen ylläpito) sekä osallistamalla kilpailujen järjestämiseen.
- Usean vuoden ajan määräaikaisesti vuodeksi kerrallaan täytetty vapaa-aikatoimen ohjaajan toimi täytetään vakinaisesti.
- Liikunnan ja ulkoilun avustuksilla sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan avustuksilla tuetaan liikunta ja ulkoilupalveluja ja hyte-palveluja tuottavia toimijoita, ja niitä varten on varattu yhteinen 8.000 euron suuruinen määräraha.

Investoinnit vuonna 2024

- Jääkiekkokaukaloiden pohjan täyttö kivimurskeella ja tasaus sekä jääkiekkokaukalon valaisinpylväiden suoristus, 6.000 € (investointibudjetti)
- Jokiveden käyttöön soveltuvan vesipumpun hankinta ja asennus urheilukentän kastelua varten, 5.000 € (investointibudjetti)
- Urheilukentälle hankitaan ja asennetaan nurmikentän kastelua varten jokiveden käyttöön soveltuva vesipumppu, 4.000 € (investointibudjetti)

167480 Nuorisotyö

Tilivelvollisia ovat hyvinvointilautakunta ja vapaa-aikasihteeri, tehtäväalueen vastuhenkilö on vapaa-aikasihteeri.

Kuntien nuorisotyön ja -politiikan toteuttamisesta säädetään nuorisolaissa. Sen mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Nuorisotyön palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä.

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Nuorisotoimi on mukana seudullisessa yhteistyössä Etsivän nuorisotyössä (Kankaanpää). Lisäksi nuorisotoimi on mukana seudullisissa hankkeissa.

Kuntalain 26 §:ssä säädetään, että nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Lasten ja nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta säädetään nuorisolain (1285/2016) 24 §:ssä. (21.5.2021/419)

Vuoden 2016 lopulla Siikaisten kunnassa aloitti toimintansa Nuorisoneuvosto, jonka hallintosäännön mukaisena tehtävänä on

1. edistää nuorten hyvinvointia kehittämällä nuorille suunnattuja vapaa-ajanpalveluja ja parantamalla nuorten vaikuttamismahdollisuuksia,
2. järjestää erilaisia päihdeettömiä tapahtumia nuorille ja osallistua kunnassa tehtäviin nuoriin vaikuttavien päätösten tekoon,
3. tukea omalla toiminnallaan nuorisotyötä,
4. tehdä tarvittaessa aloitteita ja kannustaa tällä tavalla myös kaikkia muita nuoria osallistumaan ja vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

Henkilöstö: vapaa-aikasihteeri, vapaa-aikaohjaaja

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Nuorisotyön tehtäväalueen vastuhenkilönä toimiva vapaa-aikasihteeri on eläköitymässä lähivuosina, ja edellä mainitun tehtäväalueen virkajärjestelyihin on suunniteltu

muutoksia eläköitymisen yhteydessä. Tämän vuoksi nuorisotoimen tehtäväalueen tehtävien ja vastuualueiden suunnittelu käynnistetään vuonna 2024. Suunnittelu koskee ainakin nuorisotyön ja oppivelvollisuuskoordinaattorin tehtäviä.

- Nuorisotyön tehtävä on tarjota nuorille tukea, neuvoja ja ohjausta heidän kasvaessaan ja kehittyessään. Palvelut muodostuvat erilaisten nuorten kohtaamisfoorumien ylläpidosta ja niissä toimimisesta sekä tapahtumien järjestämisestä.
  - Oppivelvollisuuskoordinaattorin tehtävät liittyvät 1.8.2021 voimaan astuneeseen uudistettuun oppivelvollisuuslakiin, joka toi kunnille uusia vastuita ja velvoitteita oppivelvollisten ohjauksessa ja valvonnassa. Viimesijassa asuinkunnan vastuulla on ohjata ja valvoa oppivelvollisten oppivelvollisuuden toteutumista. Vastuu ilman opiskelupaikkaa olevasta oppivelvollisesta siirtyy asuinkunnalle peruskoulun tai toisen asteen oppilaitoksen tekemän Valpas-vastuuilmoituksen myötä. Asuinkunnan tehtävä on selvittää nuoren kokonaistilanne ja tuen tarpeet sekä ohjata oppivelvollista hakeutumaan hänelle soveltuvaan koulutukseen ja muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin. Kuntien tulee tunnistaa uudet roolit ja tehtävät sekä reagoida uudistukseen nimeämällä kunnassa ohjaus- ja valvontavastuuta hoitava taho sekä huomioida lakiin liittyvät hallintopäätökset hallintosäännöissä.
  - Nuorisotyön ja oppivelvollisuuskoordinaattorin tehtäviin voidaan liittää myös muita kunnan vastuulla olevia hyvinvointitehtäviä, kuten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, järjestöyhteistyö, työllisyys- ja kotouttamisasiat ja hankkeet. Näiden tehtävien hoitaminen vaatii laajaa osaamista ja perehtymistä useaan eri osaamisalueeseen.
- Kuntalain 26 §:n mukainen nuorisoneuvosto osallistuu mm. nuorille suunnattujen toimintojen ja tapahtumien suunnitteluun. Nuorisoneuvoston toiminnan kehittämistä jatketaan vuonna 2024, ja samassa yhteydessä ratkaistaan nuorisoneuvoston toiminnan ohjaamiseen liittyvät tehtäväjärjestelyt.
  - Nuorisotilat on järjestetty liikuntahallin yhteyteen. Nuorisotilat ovat avoinna jatkuvalla periaatteella joka päivä klo 21.00 saakka. Ohjaajaa ei ole paikalla, mutta tiloissa on kameravalvonta.
  - Vapaa-aika sihteeri on ollut mukana EPT-työryhmässä PoSa:n alueella, jossa toteutetaan mm. Pakka-toimintaa. PoSa:n toiminnot siirtyvät Satakunnan hyvinvointialueen tuottamiseksi, ja ennaltaehkäisevän päihdetyön organisointi ja jalkauttaminen kuntatasolle on vielä kesken.
  - Vuonna 2024 aikana jatketaan hyväksi havaittua lasten kesäkerhotoimintaa (kesäkuu).
  - Nuorisotoimen avustuksia varten on varattu erillinen 2.500 euron määräraha.

167485 Vanhus- ja vammaisneuvosto

Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto yhdistettiin vuonna 2020 yhdeksi toimielimeksi, jonka nimi on vanhus- ja vammaisneuvosto.

Vanhus- ja vammaisneuvostolle on asetettu hallintosäännön 33 §:ssä seuraavat tehtävät:

1. seurata vanhus- ja vammaispalveluiden laatua ja riittävyttä seurata vanhus- ja vammaisväestön tarpeita ja niitä vastaavaa palvelutoimintaa,
2. tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kunnan viranomaisille vanhuksia ja vammaisia koskevissa asioissa,
3. lisätä vanhusten ja vammaisten ja heitä edustavien viranomaisten yhteistoimintaa, edistää vanhusten ja vammaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon,
4. vaikuttaa ympäristön ja liikenteen suunnitteluun ja toteutukseen vanhusten ja vammaisten näkökulmasta,
5. tiedottaa vanhuksia ja vammaisia koskevista asioista,
6. edistää vuorovaikutusta eri sukupolvien välillä,
7. laatia vuosittain toimistaan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Toiminnan painopiste on pyrkiä vaikuttamaan ajoissa asioihin, jotka päätöksenteossa koskevat vanhuksia ja vammaisia.
- Toiminnan painopisteenä on myös ikäihmisten ja vammaisten yhteisiin asioihin ja yhteisön toimintaan liittyvän osallisuuden lisääminen.
- Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan organisoiminen ja kehittäminen yhdessä Satakunnan hyvinvointialueen vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston kanssa sekä yhteistyön lisääminen hyvinvointialueen kuntien paikallisten lakisääteisten neuvostojen kanssa
- Vanhusten viikon tapahtuman järjestäminen

167490 Varhaiskasvatus

Tilivelvollisia ovat hyvinvointilautakunta, sivistystoimenjohtaja ja päiväkodinjohtaja ja tehtävälueen vastuuhenkilöitä ovat sivistystoimenjohtaja ja päiväkodinjohtaja.

Uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018. Lailla vahvistetaan varhaiskasvatuksen asemaa osana koulutuspolkua. Säädosmuutokset selkiyttävät järjestäjien lakisääteisiä velvoitteita, mutta eivät luoneet uusia velvoitteita kunnille ja muille järjestäjille. Varhaiskasvatuksen järjestäjän kannalta keskeisin muutos on henkilöstön koulutusvaatimusten nouseminen.

Kunnan on huolehdittava lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä asukkailleen siinä laajuudessa ja sisällöltään sellaisena, kun varhaiskasvatuslaissa ja -asetuksessa säädetään ja opetushallituksen hyväksymissä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa edellytetään. Varhaiskasvatuksen toteutuksessa lapsen etu nostettiin keskiöön.

1.8.2020 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain muutoksen jälkeen kaikille lapsille palautuu yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen, ja näin ollen esimerkiksi työttömänä tai hoitopaalla olevan vanhemman lapsi on taas oikeutettu kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen.

1.8.2020 alkaen varhaiskasvatusasetusta muutettiin siten, että päiväkodin henkilöstömitoitustas yli kolmevuotiaiden kokoaikaisessa palvelussa olevien osalta on yksi työntekijä seitsemää lasta kohti (1:7). Aikaisemmin mitoitustas oli yksi työntekijä kahdeksaa lasta kohti (1:8).

1.8.2021 alkaen varhaiskasvatustalain (36 §) muutettiin mitoituksesta poikkeamisen osalta. Edellä mainittu muutos selkiytti henkilöstön poissaoloihin liittyvää mitoitustalon tulkintaa: Enää henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatustalon käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin.

Varhaiskasvatustalon mukaisesti lapsella on oikeus

- täyteen varhaiskasvatukseen
- vuorohoitoon, eli iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäivinä järjestettävään hoitoon (Vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.)

1.8.2022 alkaen tuli ottaa käyttöön Opetushallituksen antamien uusien varhaiskasvatustalon suunnitelman perusteiden mukaan laaditut paikalliset varhaiskasvatustalon suunnitelmat.

Päiväkoti Pikku-Santran aukioloaika ja vuoropäivähoito

Siikaisten kunnan järjestämä varhaiskasvatus on keskitetty Päiväkoti Pikku-Santraan, joka on avoinna arkipäivisin maanantaista perjantaihin klo 6.00 – 17.00. Lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen edellä mainittuna aukioloaikana.

Päiväkoti Pikku-Santran aukioloaikojen ulkopuolella järjestettävästä varhaiskasvatuksesta käytetään varhaiskasvatustalon mukaisesti nimitystä vuorohoito. Sen tarve on ollut Siikaisten kunnassa satunnaista, mutta palvelua on järjestetty ja järjestetään aina tarvittaessa. Vuoropäivähoitopaikkaa haetaan erikseen. Hakeminen tapahtuu samaan tapaan kuin tavallisen päivähoitopaikan hakeminen sillä erotuksella, että hakemukseen tulee liittää lapsen virallisia huoltajia koskeva työnantajan antama todistus työajan sijoittumisesta päiväkodin aukioloajan ulkopuolelle. Yksityisyrittäjänä toimivien huoltajien tulee toimittaa vastaava selvitys yrityksessä työskentelystä.

Erityistapauksessa ja huoltajien anomuksesta varhaiskasvatustalon palvelua voidaan ostaa Siikaisten kunnan ulkopuolelta ainoastaan lastensuojelullisista syistä. Asiasta päättää hyvinvointilautakunta, jolle osoitettuun anomukseen tulee liittää lastensuojelusta vastaavan viranomaisen lausunto. Pelkkä vanhempien työpaikkojen sijaitseminen naapurikunnassa tai muut varhaiskasvatustalon järjestämiseen liittyvät syyt eivät riitä varhaiskasvatustalon järjestämiseen ostopalveluna toisesta kunnasta.

Kotihoidontuen kuntaosuus ja kuntalisä

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatustalon. Kotihoidon tuki muodostuu hoitorahasta ja hoitolisästä. Niiden lisäksi kunta voi Siikaisten kunnan tavoin maksaa erillistä kuntalisää. Kotihoidontuen maksatuksen hoitaa Kela ja sen rahoittavat pääosin kunnat (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 9 §)

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2021 varhaiskasvatukseen osallistui 35 % alle 3-vuotiaista lapsista ja 87 % 3–5-vuotiaista lapsista. Lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt viime vuosina nopeasti koko Suomessa ja myös Siikaisissa, jossa kehitys

näkyä kotihoidon tuen menojen laskuna muutamassa vuodessa noin 70.000 eurosta noin 30.000 euroon.

Varhaiskasvatustilain mukaiset henkilöstömitoitukset

- Alle 3-vuotiaiden ryhmä; yksi kasvatushenkilökuntaan kuuluva neljää kokopäiväistä lasta kohti
- 3 – 6-vuotiaiden ryhmä; yksi kasvatushenkilökuntaan kuuluva seitsemää kokopäivähoidossa olevaa lasta kohti ja yksi kasvatushenkilökuntaan kuuluva kolmeatoista tilapäisessä hoidossa olevaa lasta kohti (suhdeluku lasketaan edellä mainittujen lasten määrään suhteutettuna).
- Edellä mainitut suhdeluvut voivat ylittyä tilapäisesti.
- Päiväkodilla tulee olla johtaja.
- Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

Päiväkoti Pikku-Santra on avoimena noin 11 tuntia päivässä, joten henkilökuntaa tulee olla enemmän kuin pelkkä lasten määrään perustuva suhdeluku edellyttää. Myös äkilliset sijais- tarpeet joudutaan ottamaan huomioon henkilöstömitoituksessa.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä ja henkilöstötarve 1.9.2023 tilanteen mukaan

	ALLE 3-VUOTIAIDEN VARHAISKASVATUSRYHMÄ			3 – 5 -VUOTIAIDEN VARHAISKASVATUSRYHMÄ			Henkilöstömitoitus (minimi)
	1-vuotiaat ja sitä nuoremmat	2-vuotiaat ja 3-vuotiaat	Henkilöstömitoitus (minimi)	3-vuotiaat	4-vuotiaat	5-6vuotiaat	
Kokopäivähoito	3	6	-	3	7	7	2,4
Osapäivähoito			-			1	0,1
YHT.	3	6	3+1	3	7	8	2,5+1

Henkilöstö (varhaiskasvatuksen tehtävälueen johtaja)

Varhaiskasvatuksen tehtävälueen johtajana toimii sivistystoimenjohtaja, jonka tehtäviin on liitetty varhaiskasvatuksen tehtävälueen johtajan tehtävät.

Yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajista on siirretty määrääjäksi varhaiskasvatuksen opettajan toimeen, eikä hänelle ole otettu sijaista. Jos varhaiskasvatuksen opettajan toimi saadaan täytettyä kelpoisuusvaatimukset täyttävällä henkilöllä, yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajista voidaan siirtää tarpeen mukaan ryhmästä toiseen. Jos varhaiskasvatuksen lastenhoitaja jatkaa varhaiskasvatuksen opettajan sijaisena, ruokahuollon järjestelyistä ja siivouksesta vastaava ja myös varhaiskasvatuksen kelpoisuuden omaava laitoshuoltaja voidaan siirtää määrääjäksi lastenhoitajan toimeen. Tällöin siivous joudutaan ulkoistamaan.

Päiväkoti Pikku-Santran henkilöstö ja sen sijoittelu	
ALLE 3-VUOTIAIDEN RYHMÄ	3 – 5 -VUOTIAIDEN RYHMÄ
1 varhaiskasvatuksen opettaja (vakinainen) 3 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa (vakinaisia) Erityisopettajan työaika noin 1 tunti viikossa	1 Varhaiskasvatuksen opettaja (vakinainen, erityisvarhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus ja osa työajasta käytetään em. tehtävään); 1 päiväkodinjohtaja (vakinainen, 6,45 h työajasta osoitettu varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin) 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
Yhteensä 4 henkilötyövuotta	Yhteensä n. 3 henkilötyövuotta
1 päiväkodin yhteinen siivouksesta ja ruokahuollon jakelutehtävistä vastaava laitoshuoltaja	

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Päiväkoti Pikku-Santran piha-alueen toiminnallisuuden ja turvallisuuden kehittäminen
- Päiväkoti Pikku-Santran uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönottoon liittyvä toiminnan kehittäminen
- Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen
- Vakinaisen varhaiskasvatuksen opetus- ja hoitohenkilöstön työssä käytettävän vaatetuksen hankintaa tuetaan sadalla eurolla työntekijää kohti vuodessa.

Investoinnit

- Ei investointeja.

3.3 Elinvoimalautakunnan toimialueen tavoitteet talousarvio vuodelle 2024

167510 Teknisen toimen hallinto

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuhenkilö on tekninen johtaja. Tehtävänä on elinvoimalautakunnan kokousasioiden valmistelu ja toimeenpano. Henkilöstö: tekninen johtaja (47,15 %) ja osastosihteeri (100 %). Tekninen toimi käyttää kuntouttavia työntekijöitä ja tukityöllistettyjä eri tehtävissä.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Talouden hallinta
- Elinvoimalautakunta kokoontuu 7 kertaa vuodessa ja lautakunnan jaosto kokoontuu elinkeinotoiminnan asioissa tilanteen mukaan yritystoimintaan liittyvissä asioissa.

167520 Kiinteistötoimi

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuhenkilö on tekninen johtaja

Tekninen toimi hoitaa kunnan vuokra-asuntojen vuokrauksen ja huoneistojen kunnossapidon. Muita tiloja on Heikintalon rakennukset. Määrärahoista suurin osa menee lämmitykseen, sähköön ja rakennusten ulkoalueiden kunnossapitoon, joiden kustannukset ovat nousseet edellisestä vuodesta merkittävästi. Piha-alueiden auraukset ja hiekoitukset teetetään ostopalveluna urakoitsijalla. Asuntoja on 48 kpl, joista vuokrattuna syksyllä 42 kpl. Asunto-osakeyhtiön talossa oleva asunto pyritään myymään vapauduttuaan. Yhdessä asunto-osakeyhtiössä on yksi asunto. Vanhustentaloissa on 16 asuntoa, joista tyhjillään on 0 kpl.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Vuokralaisten vaihtuessa pyritään huoneistoissa tekemään välttämätön pintamaalaus ennen seuraavaa vuokralaista.
- Vuokran pitäminen kohtuullisena.

167530 Tilahallintapalvelut

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuhenkilö on tekninen johtaja. Tekninen toimi huolehtii kunnantuvan, peruspalvelukeskuksen, paloaseman, Metsätähden, päiväkodin, keittiön, kuistikoulun, Teollisuustie 5:n huoltorakennuksen, yhtenäiskoulun ja liikuntahallin kunnossapidosta. Näiden rakennusten piha-alueiden auraukset ja hiekoitukset teetetään ostopalveluna urakoitsijalla.

Eteläpään matkailukeskuksen kiinteistöjen ylläpito yhdessä alueella toimivan yrittäjän kanssa.

Henkilöstö: työhön osallistuva työnjohtaja 1 ja kiinteistönhoitaja 1

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Tilatarpeiden ratkaiseminen ja kehittäminen hyvinvointialueen kanssa sekä sujuva kiinteistönhuolto
- Valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman töiden toteuttaminen.
- Oppisopimusopiskelijan saaminen kiinteistönhoitoon ja liikuntapaikoille.

167540 Liikenneväylät

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuuhenkilö on tekninen johtaja

Liikennealueisiin kuuluvat kaavatiet sekä yksityistieavustukset. Kaavateiden auraukset, hiekoitukset ja kesähoito teetetään ostopalveluna urakoitsijalla. Yksityistieavustuksia jaetaan vuosittain talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa. Kaavateitä 12,4 km, avustettavia yksityisteitä n. 107 km.

Tehtävänä on hoitaa ja pitää kunnossa asemakaava-alueen puistot, pitää yllä matonpesupaikkaa sekä valvoa sen käyttöä ja kerätä käyttömaksuja. Lisäksi pidetään yllä venelaituripaikkoja. Venelaituripaikkoja on 18 kpl. Matkailuun liittyvät kodat ja tuvat Eteläpäässä sekä Katselmassa.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Hoitaa ja ylläpitää kaavatiet siten, että tiestön kunto säilyy nykyisellä tasolla.
- Yksityistieavustuksia jaetaan tiekunnille
- Oppisopimusopiskelijan saaminen liikuntapaikoille ja viheralueille sekä kiinteistönhoitoon.

167550 Palvelujen myynti

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuuhenkilö on tekninen johtaja

Huolehditaan teknisen osaston varasto- ja huoltotarpeesta.

167555 Ruoka- ja puhtaanapalvelut

Tehtäväalueen tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja ruokapalveluesimies ja vastuuhenkilö ruokapalveluesimies.

Keittiö tuottaa keskitetysti ja joustavasti kunnan ruokahuoltopalvelut. Ravintopalvelut vastaavat kunnan ruokapalveluiden järjestämisestä. Ruokapalveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa asiakkailleen maukasta ja ravitsevaa ruokaa ammattitaitoisen henkilökunnan avulla.

Henkilöstö ja toimintatapa: Keittiöllä on yhteensä kaksi vakituista työntekijää. Ruokapalveluesimies ja keittäjä. Keittiö toimii myös tarvittavien työkokeilujen ja kuntouttavan työtoiminnan toimintaympäristönä.

Keskuskeittiö Metsätähdessä on valmistuskeittiö, joka on auki arkipäivinä. Päiväkoti Pikku-Santraan valmistetaan aamupala, lounas ja välipala. Päiväkotiin ruoka kuljetetaan vaunulla jaoteltuna kahteen paikkaan. Esikoululaiset ruokailevat ruokasalissa heti kun he aloittavat esikoulunsa. Kunnan oma henkilökunta ruokailee satunnaisesti lounasaikaan. Keittiö valmistaa tilauksesta myös erilaisia tarjoiluja kahvituksiin ja muihin tilaisuuksiin.

- Päiväkoti Pikku-Santrassa on lapsia 25 ja ohjaajia 8.
- Esikoululaisia on 9 ja ohjaajia 1
- Koululaisia on 105 ja opettajat sekä ohjaajat keskimäärin 19 henkilöä päivittäin

Ateriasuoritteet 2013 - 2024

Vuosi	Koulu oppilaat Eskarit	Päiväkoti	Iltis	Posa
2013	31636		550	12831
2014	24779		468	12567
2015	24732		399,50	11241
2016	24270,9		249,5	10980
2017	24700	9400	250	10900
2018	27694	5709	1556	10720
2019	28444	5837	1780	8824
2020	21640	5269	1214	9117
2021	27027	8360	1521	9135
2022	26881	5774	1681	9130
2023	27000	8300	1500	-
2024	26500	5800	1500	-

Talousarvioita tehdessä lounasmäärät on arvioitu vuodelle 2023 ja 2024 edellisen vuoden 2022 toteutuneiden määrien mukaan. Koululaisten määrä on laskenut. Päiväkodissa lasten lukumäärä on pysynyt lähes ennallaan. Vuoden 2023 luvut ovat karkea arvio. Koulun ja päiväkodin luvuissa on mukana valvova henkilökunta. Keittiöllä on kokonaissuoritemäärän seuranta.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Tuottaa aterioita kunnan eri yksiköille koulu, päiväkot. Kunnanhallituksen päätöksellä käytetään mahdollisuuksien mukaan lähiruokaa sekä valitaan suomalaisia raaka-aineita ja osallistutaan lähiruokapäivään
- Vakioruokaohjeiden käyttö on otettu jokapäiväiseen toimintaan. Ruokalista muokataan ja tarkennetaan annoskokoja sekä seurataan ruoan menekkiä. Erilaisia teemoja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan asiakasta kuunnellen.
- PoweResta-ohjelmiston hyödyntäminen tarpeen mukaan.

167560 Jätehuolto

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuhenkilö on tekninen johtaja

Porin ja muiden ympäristökuntien kanssa yhteinen jätehuoltoyhtiö Keräämö, joka hoitaa jätehuollon järjestämisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kunnan alueella on hyötyjättepisteitä yhteiskäytössä 7 kpl, vaarallisen jätteen mobiilikeräys ja SE-romun keräys. Kunnan toimintana on maanläjitysalue ja risujen vastaanottopaikka.

Keräämö huolehtii yhteisten jätepisteiden huollosta. Lopetetun kaatopaikan velvoitetarkkailun kustannukset tulevat kunnan maksettavaksi.

167570 Energiahuolto

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja, vastuhenkilö on tekninen johtaja

Kunta omistaa kirkonkylän aluelämpölaitoksen ja -verkoston. Lämpöenergia ja aluelämpölaitoksen ylläpito ostetaan Siikaisten Puuosuuskunnalta. Kunta laskuttaa verkostoon liittyneiltä asiakkailta kulutuksen mukaisen energian (kh:n vuosittain määrittämän taksan mukaisena).

Henkilöstö: kiinteistöhoitaja 10 %. Tuntikirjanpidon mukaan toteutuneet tunnit kirjataan kohteelle.

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Ostettu energia Mwh/v	3.600	3499	3730	3668	3264,10	3599	3355
Laskutettu energia Mwh/v	2.537,73	2559,40	2426,75	2355,17	2160,23	2454,40	2545,68
Keskimääräinen ostohinta	35,50	35,50	35,50	35,50	35,50	35,50	40,75
Kaukolämpölinja km	2,95	2,95	2,95	2,95	2,95	2,95	2,95
Hukkalämpö	29,5 %	26,85 %	34,9 %	35,8 %	33,8 %	31,80 %	24,1 %

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Lämpöenergian toimituksen kilpailuttaminen

167580 Kaavoitus ja rakennusvalvonta

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja. Vastuuhenkilö on tekninen johtaja.

Tehtävänä on kunnallisen kaavoituksen ajan tasalla pitäminen. Rakennusvalvonnan tehtävä on neuvoa ja valvoa rakennustoimintaa siten, että se tapahtuu annettujen lakien, asetusten ja määräysten mukaisesti hyvää rakennustapaa noudattaen.

Henkilöstö: Tekninen johtaja toimii rakennustarkastajana (palkkauksesta 50 %)

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Myönnetyt rakennusluvut	30	33	35	31	30	39	32
Poikkeamislupalausunnot	4	7	4	5	7	6	7
Rakennustarkastajan katselmukset	46	46	50	51	62	42	41
Rakennusilmoitukset	20	19	12	18	18	13	10

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Rakennuslupamenettely on nopeaa ja joustavaa.
- Rakennustietojen sähköinen täydentäminen.

3.4 Siikaisten vesihuoltolaitoksen talousarvio 2024

167600 Liikelaitokset

Tilivelvollisia ovat elinvoimalautakunta ja tekninen johtaja. Vastuhenkilö on tekninen johtaja.

Vesihuoltolaitos tuottaa toiminta-alueensa vesihuoltopalvelut kunnan strategian mukaisesti.

Henkilöstö: vesilaitoksen hoitaja.

Yhteisvedenottamot: Kernikanta I vedenottamo käsittää kaksi siiviläputkikaivoa ja Kernikanta II vedenottamo yhden kuilukaivon. Lisäksi järjestelmään kuuluu Tallikankaan laitos, jossa suoritetaan raakaveden kemiallinen käsittely sisältäen alkaloinnin. Runkovesijohtoyhteys on Kankaanpäästä, josta ostetaan vuosittain noin 600-800 m³ vuorokaudessa. Tehtävänä on toimittaa laatuvaatimukset täyttävää vettä Merikarvian ja Siikaisten vedenkäyttäjille.

Oma vesilaitos: Käsittää jakeluverkoston, johon tällä hetkellä sisältyy keskustaajaman lisäksi Otamon, Leväsjoen kyläkeskukset, Itäluoman, Krakan, Saarikosken, Venesjärven ja Hirvijärven sekä Leppijärven suunnan johtohaarat. Tehtävänä on jakaa vettä ja pitää jakeluverkosto asianmukaisessa kunnossa, sekä häiriön sattuessa turvata vedensaanti kuluttajille tilapäisjärjestelyin. Kuntastrategian mukaisesti huolletaan verkostoa säännöllisesti.

Toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan painopistealueet 2024

- Huoltaa ja ylläpitää verkostoa siihen liittyvine venttiileineen ja mittareineen siten, että saavutetaan veden laadussa hyvät tulokset.
- Kriisitilanteisiin varautuminen.

Viemärlaitos: Käsittää viemäriverkoston, jätevedenpumppaamot, jätevedenpuhdistamon sekä siihen liittyvän viranomaisseurannan.

Tehtävänä on huolehtia laitoksen alueella syntyvien jätevesien käsittelystä siten, että ne voidaan puhdistettuna laskea takaisin vesistöön. Jätevedet on johdettu käsiteltäväksi Merikarvialle 1.1.2010 lukien.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
OMA VESILAITOS							
Pumpattu vesi keskim. m ³ /d	157,83	138,00	161,79	150,15	180,82	187,14	157,99
Pumpattu vesi m ³ /v	201.967	194.304	184.289	174.443	165.843	165.623	154.935
Ostettu vesi Kankaanpää m ³	202.932	199.253	194.778	183.158	221.605	300.122	269.014
Vesijohtolinja km	126,86	126,86	126,96	126,96	126,96	126,96	127,315
Vesilaitos liittymiä	516	520	524	529	536	540	545
Vesilaitos kulutus m ³ /v	55.737	50.513	59.054	54.803	65.999	68.305	57.668

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
VIEMÄRILAITOS							
Pumppaamot kpl	15	15	15	15	15	15	15
Viemärit muoviputkea km	31,65	31,65	31,75	31,75	31,75	31,75	32,105
Johdettu jäteveettä Merikarvialle m ³	59.888	55.369	42.502	58.467	85.516	63.976	52.238
Laskutettu jätevesi m ³	22.337	20.661	21.824	20.548	21.589	23.008	19.434
Laskuttamaton jätevesimäärä %	62,7	62,7	48,7	64,9	74,8	64	62,8
Viemärlaitos liittymiä	206	208	209	210	210	211	213

Hulevesi: Hulevesipumppaamo on toiminnassa keskustassa Leijonapuiston läheisyydessä.

3.5 Investoinnit

Kunnan ja vesilaitoksen investoinnit on esitetty numero-osassa.

4 Talousarvion sitovuus

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaiset ja hankekohtaiset toimintatavoitteet, määrärahat ja tuloarviot.

Valtuuston hyväksymä tulosalueen nettomääräraha on sitova. Valtuuston hyväksymät tavoitteet ovat toimielimiä ja viranhaltijoita sitovia. Hallitus hyväksyy talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Hallitus voi tulosyksikkö 2 tasolla päättää kustannuspaikkojen välisistä määrärahojen muutoksista. Lautakuntien tulee hyväksyä tehtäväalueittaiset käyttösuunnitelmat viimeistään helmikuun 2024 aikana ja toimittaa ne kunnanhallitukselle.

Valtuustoa sitovia eriä ovat rahoituslaskelman osalta otto- ja antolainaus ja tuloslaskelman osalta verotulot ja valtionosuudet talousarviossa esitetyllä tasolla sekä arvopapereiden myyntivoitot ja -tappiot.

Investointimäärärahat ovat sitovia nettomäärärahoja investointiosassa ilmoitetulla tasolla.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kunnanhallituksen antamien tarkempien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti.

Toimialueen määrärahan muutosesityksissä on selvitettävä myös muutosten vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Talousarviovuoden jälkeen talousarviolukuihin ei tehdä muutoksia.

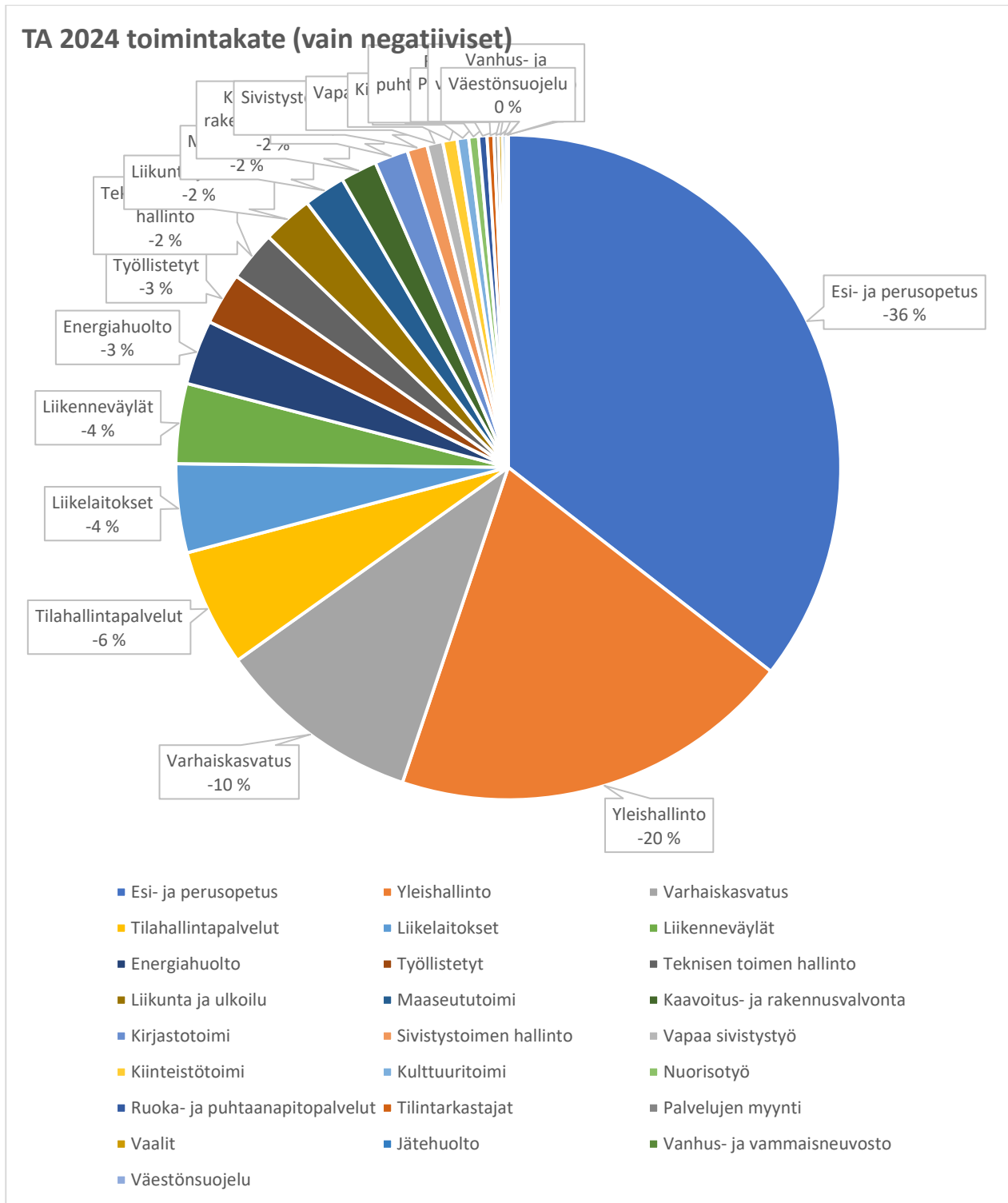
5 Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa on esitetty kunnan käyttötalouden toiminta tulosalueittain. Tulosalue on toiminnallinen kokonaisuus, jolle valtuusto asettaa talousarviossa toiminnalliset tavoitteet ja antaa tavoitteiden toteutumista varten resurssit. Tulosalueelle annettu meno- ja tuloarvion erotus eli nettomenomääräraha vastaa kuntalain (410/2015 § 110) käsitettä.

Käyttötalousmenoista on graafinen esitys tulosalueittain nettomenojen suuruusjärjestyksessä. Tulosalueista suurimmat nettomenon prosenttiosuudet ovat esi- ja perusopetuksen tulosalueella (36 %) sekä yleishallinnon (20 %) tulosalueella.

Käyttötalousmenoista on tulosaluetasoinen raportti tavoiteteksteineen. Talousarviossa luvut esitetään täysinä euroina.

Kaavio 1. Tulosalueiden nettomenot (toimintakate) suuruusjärjestyksessä. Kaaviossa on esitetty vain negatiiviset toimintakatteen (positiivinen toimintakate Maa- ja metsätilat -tulosalueella).

Käyttötalous tulosalueittain 2024

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Vaalit			
Toimintatulot	3 140	3 140	9 420
Toimintamenot	-5 912	-6 303	-18 904
ulkoiset	-5 912	-6 303	-18 904
Toimintakate	-2 772	-3 163	-9 484
Tilintarkastajat			
Toimintamenot	-10 887	-12 033	-15 873
ulkoiset	-10 887	-12 033	-15 873
Toimintakate	-10 887	-12 033	-15 873
Yleishallinto			
Toimintatulot	42 076	16 500	18 500
sisäiset	28 155		
Toimintamenot	-750 510	-841 284	-959 054
ulkoiset	-749 900	-841 284	-959 054
sisäiset	-610		
Toimintakate	-708 434	-824 784	-940 554
Työllistetyt			
Toimintatulot	54 111	55 000	20 000
Toimintamenot	-113 644	-260 709	-141 549
ulkoiset	-113 644	-260 709	-141 549
Toimintakate	-59 533	-205 709	-121 549
Maa- ja metsätilat			
Toimintatulot	199 774	28 825	175 825
Toimintamenot	-52 228	-40 000	-40 000
ulkoiset	-52 228	-40 000	-40 000
Toimintakate	147 546	-11 175	135 825
Maaseututoimi			
Toimintatulot		10 000	10 000
Toimintamenot	-58 783	-109 100	-107 201
ulkoiset	-58 783	-109 100	-107 201
Toimintakate	-58 783	-99 100	-97 201
Väestönsuojelu			
Toimintamenot	-173	-1 000	-650
ulkoiset	-173	-1 000	-650
Toimintakate	-173	-1 000	-650

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Sivistystoimen hallinto			
Toimintamenot	-50 824	-49 766	-46 941
ulkoiset	-50 824	-49 766	-46 941
Toimintakate	-50 824	-49 766	-46 941
Esi- ja perusopetus			
Toimintatulot	188 943	226 588	247 581
Toimintamenot	-1 688 914	-1 819 134	-1 947 634
ulkoiset	-1 573 306	-1 659 134	-1 787 634
sisäiset	-115 608	-160 000	-160 000
Toimintakate	-1 499 971	-1 592 546	-1 700 053
Vapaa sivistystyö			
Toimintamenot	-41 382	-33 600	-37 000
ulkoiset	-41 382	-33 600	-37 000
Toimintakate	-41 382	-33 600	-37 000
Kirjastotoimi			
Toimintatulot	489	5 150	150
Toimintamenot	-69 065	-74 549	-78 209
ulkoiset	-69 062	-74 549	-78 209
sisäiset	-3		
Toimintakate	-68 576	-69 399	-78 059
Kulttuuritoimi			
Toimintatulot		500	500
Toimintamenot	-14 580	-23 507	-27 515
ulkoiset	-14 580	-23 507	-27 515
Toimintakate	-14 580	-23 007	-27 015
Liikunta ja ulkoilu			
Toimintatulot	5 005	4 100	4 100
Toimintamenot	-100 573	-114 622	-121 887
ulkoiset	-100 439	-114 622	-121 887
sisäiset	-134		
Toimintakate	-95 569	-110 522	-117 787
Nuorisotyö			
Toimintatulot	6 725	2 500	3 500
Toimintamenot	-18 614	-25 497	-26 037
ulkoiset	-16 481	-25 497	-26 037
sisäiset	-2 134		
Toimintakate	-11 889	-22 997	-22 537

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Vanhus- ja vammaisneuvosto			
Toimintamenot	-1 731	-3 692	-4 192
ulkoiset	-1 731	-3 692	-4 192
Toimintakate	-1 731	-3 692	-4 192
Varhaiskasvatus			
Toimintatulot	14 310	17 000	17 000
Toimintamenot	-480 709	-477 532	-495 059
ulkoiset	-441 671	-437 532	-455 059
sisäiset	-39 038	-40 000	-40 000
Toimintakate	-466 399	-460 532	-478 059
Teknisen toimen hallinto			
Toimintatulot	-924		
Toimintamenot	-95 553	-112 477	-116 571
ulkoiset	-95 553	-112 477	-116 571
Toimintakate	-96 477	-112 477	-116 571
Kiinteistötoimi			
Toimintatulot	217 723	194 740	196 240
Toimintamenot	-173 333	-240 940	-229 490
ulkoiset	-119 541	-183 536	-178 826
sisäiset	-53 792	-57 404	-50 664
Toimintakate	44 390	-46 200	-33 250
Tilahallintapalvelut			
Toimintatulot	223 035	416 279	433 922
Toimintamenot	-576 178	-662 163	-707 485
ulkoiset	-454 638	-559 443	-607 545
sisäiset	-121 540	-102 720	-99 940
Toimintakate	-353 143	-245 884	-273 563
Liikenneväylät			
Toimintatulot	2 014	1 500	1 500
Toimintamenot	-135 223	-150 553	-187 624
ulkoiset	-134 719	-150 053	-187 124
sisäiset	-504	-500	-500
Toimintakate	-133 209	-149 053	-186 124
Palvelujen myynti			
Toimintatulot	767	0	
Toimintamenot	-7 789	-10 370	-10 178
ulkoiset	-7 789	-10 370	-10 178
Toimintakate	-7 022	-10 370	-10 178

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Ruoka- ja puhtaanapitopalvelut			
Toimintatulot	292 455	200 000	200 000
sisäiset	157 007	200 000	200 000
Toimintamenot	-321 180	-218 318	-219 834
ulkoiset	-321 180	-218 318	-219 834
Toimintakate	-28 724	-18 318	-19 834
Jätehuolto			
Toimintatulot	880		
Toimintamenot	-5 104	-8 631	-8 631
ulkoiset	-5 104	-8 631	-8 631
Toimintakate	-4 224	-8 631	-8 631
Energiahuolto			
Toimintatulot	176 412	154 900	147 300
sisäiset	147 407	134 900	125 300
Toimintamenot	-233 905	-283 883	-297 883
ulkoiset	-233 905	-280 883	-297 883
sisäiset		-3 000	
Toimintakate	-57 492	-128 983	-150 583
Kaavoitus- ja rakennusvalvonta			
Toimintatulot	11 263	6 500	6 500
Toimintamenot	-67 164	-86 092	-91 405
ulkoiset	-67 164	-86 092	-91 405
Toimintakate	-55 901	-79 592	-84 905
Liikelaitokset			
Toimintatulot	370 323	319 724	334 804
sisäiset	28 704	28 724	25 804
Toimintamenot	-388 404	-496 548	-541 417
ulkoiset	-360 493	-496 548	-541 417
sisäiset	-27 912		
Toimintakate	-18 081	-176 824	-206 613

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Toimintatulot	1 809 140	1 662 946	1 826 842
sisäiset	361 273	363 624	351 104
Toimintamenot	-12 116 825	-6 162 301	-6 478 221
ulkoiset	-11 755 552	-5 798 677	-6 127 117
sisäiset	-361 273	-363 624	-351 104
Toimintakate	-10 307 686	-4 499 356	-4 651 379

6 Tuloslaskelmaosa

- Toimintatuotot: Käyttötalousosan tulosalueiden toimintatuottojen yhteissumma
- Toimintakulut: Käyttötalousosan tulosalueiden toimintakulujen yhteissumma
- Toimintakate: Käyttötalousosan tulosalueiden toimintatuottojen ja toimintakulujen yhteissumman erotus, eli käyttötalouden nettomeno yhteensä
- Verotulot yhteensä 3 047 000 euroa on arvioitu Kuntaliiton, valtiovarainministeriön ja Verohallinnon yhdessä laatiman lokakuun verotuloennustemallin perusteella.
- Kunnanvaltuuston päätöksellä 15.11.2023 § 25 vuoden 2024 tulovero- ja kiinteistöveroprosentit:
  - tuloveroprosentti 9,40 %
  - yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10 %
  - yleisen kiinteistöveroprosentin alaiset maa-alueet 1,30 % *
  - vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,50 %
  - muun asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 1,30 %
  - yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00 %
  - rakentamattoman rakennuspaikan veroprosenttia ei määrätä
  - voimalaitosten veroprosentti 3,10 %
  - koiraveroa ei peritä
- * Yleisen kiinteistöveroprosentin alaisia maa-alueita koskeva veroprosentti 1,30 päätettiin hyväksyä, mikäli lakiesitys maapohjan kiinteistöveron eriyttämisestä hyväksytään eduskunnassa.
- Valtionosuuksien vuoden 2024 arvio 1 438 099 euroa perustuu Kuntaliiton lokakuun ennakkolaskelmaan kuntien valtionosuuksista vuonna 2024.
- Korkotuotot ja -kulut: Talletusten, antolainojen ja sijoitusten korkotuotot. Pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen korkokulut.
- Muut rahoitustuotot ja -kulut: Verotilitysten korot, osuuspääomien korot, verotilin korot, viivästyskorot ja luottoprovisiot.
- Vuosikate: Toimintakate + verotulot + valtionosuudet + rahoitustulot - rahoitusmenot. Jotta kunnan talous on tasapainossa, tulee vuosikatteen olla vähintään poistojen suuruinen.
- Poistot käyttöomaisuudesta: Poistosuunnitelman mukaan arvioidut käyttöomaisuuden poistot.
- Tilikauden tulos: Vuosikate - poistot +/- satunnaiset erät.
- Tilikauden ylijäämä/alijäämä: Tilikauden tulos +/- rahastojen muutokset

Tuloslaskelmaosa

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
TOIMINTATULOT	1 809 140	1 662 946	1 826 842
Myyntitulot	1 224 169	931 702	1 084 875
Maksutulot	11 599	11 000	11 000
Tuet ja avustukset	106 750	99 440	91 720
Muut toimintatuotot	466 622	620 804	639 247
TOIMINTAMENOT	-12 116 825	-6 162 301	-6 478 221
Henkilöstömenot	-2 749 400	-2 848 802	-2 911 470
Palvelujen ostot	-7 967 601	-1 833 651	-2 016 873
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 146 973	-1 236 619	-1 314 214
Avustukset	-157 214	-209 300	-204 200
Muut toimintamenot	-95 637	-33 929	-31 464
TOIMINTAKATE	-10 307 686	-4 499 356	-4 651 379
VEROTULOT	5 285 470	3 087 000	3 047 000
VALTIONOSUUDET	5 805 012	1 619 744	1 438 099
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-4 498	7 482	24 650
Korkotulot	4 376	3 000	15 000
Muut rahoitustulot	27 600	7 832	13 000
Korkomenot	-3	-1 250	-1 250
Muut rahoitusmenot	-36 471	-2 100	-2 100
VUOSIKATE	778 298	214 870	-141 630
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-507 646	-497 728	-521 798
Suunnitelman mukaiset poistot	-473 889	-497 728	-521 798
Arvonalentumiset	-33 757		
TILIKAUDEN TULOS	270 652	-282 857	-663 428
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	270 652	-282 857	-663 428
Tavoitteet ja tunnusluvut			
Toimintatulot / Toimintamenot %	14,9 %	27,0 %	28,2 %
Vuosikate / Poistot %	153,3 %	43,2 %	27,1 %
Kertynyt yli-/alijäämä	5 171 016	4 888 159	4 224 731

Tuloslaskelma vesi- ja viemärilaitos

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Liikevaihto	370 790	319 724	334 804
Liiketoiminnan muut tuotot	-467		
Materiaalit ja palvelut	-312 669	-382 096	-421 996
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-264 557	-319 450	-359 350
Ostot tilikauden aikana	-264 557	-319 450	-359 350
Palvelujen ostot	-48 111	-62 646	-62 646
Henkilöstökulut	-76 203	-114 452	-119 421
Palkat ja palkkiot	-62 212	-93 900	-98 055
Henkilösivukulut	-13 991	-20 552	-21 366
Eläkekulut	-12 673	-18 192	-18 904
Muut Henkilösivukulut	-1 318	-2 360	-2 463
Poistot ja arvonalentumiset	-118 973	-118 538	-121 443
Suunnitelman mukaiset poistot	-118 973	-118 538	-121 443
Liiketoiminnan muut kulut	467		
Liikeliikettyjä (-alijäämä)	-137 054	-295 361	-328 056
Rahoitustuotot ja -kulut	15		
Muut rahoitustuotot	15		
Ylijäämä (Alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-137 039	-295 361	-328 056
Ylijäämä (Alijäämä) ennen varauksia	-137 039	-295 361	-328 056
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-137 039	-295 361	-328 056

7 Investointiosa

Investointiosassa on esitetty investointihankkeet investointikohteittain.

16791001	Talonrakennus	
16710007	Eteläpää, tiilikaton uudelleen pinnoitus	15.000 €
16710009	Päiväkoti/Niittyvilla katon uudelleen pinnoitus	20.000 €
16710011	Liikuntahallilla katon maalaus ja ulkoseinän rappauskorjaukset	60.000 €
16710014	Sakarin rivitalojen käyttövesiputkiremontti	72.000 €
16710018	Vanhustentalot Metsäpirtintie, tiilikaton uudelleen pinnoitus	10.000 €
16710019	Museolle pakarin katon ja perustusten korjaaminen. Huopakate on uusittava koko rakennuksen osalta ja korjattava samalla painumia katossa. Päärakennuksen eteisen hajuhaitan selvittäminen.	15.000 €
16710022	Retkeilyn huoltorakennus ja välinevuokraustila kunnan ja yritysten vuokrattavissa oleville välineille (polkupyörät, sub-laudat, minigolfmailat ym.), haetaan avustusta ja avustuksen saanti edellytyksenä rakennuksen rakentamiselle.	224.293 €
	avustus 80 %	-12.480 €
	avustus 70 %	-146.085 €
16793001	Kunnallistekniikka	
16730002	Asfaltoitujen kaavateiden asfalttipaikkausten/kolojen paikkauttaminen	10.000 €
16730009	Kuntala-tilan alueen ulkolaitteiden hankinta ja asennus Haetaan Leader-avustusta 50 %	99.559,13 € -49.779,57 €
16730010	Tievalaistus Sammi, laajennus Marjamäentielle ja Venesjärventien/Hirvijärventien risteykseen, tarvikkeiden osuus, kyläyhdistys rakentaa talkoilla	6.000 €
16795001	Irtain omaisuus	
16750001	Urheilukentälle hankitaan ja asennetaan nurmikentän kastelua varten jokiveden käyttöön soveltuva vesipumppu. Jääkiekkokaukaloiden pohjan täyttö kivimurskeella ja tasaus sekä jääkiekkokaukalon valaisinpylväiden suoristus.	11.000 €
16750002	Yhtenäiskoulu; TVT-investointi, 1 suuri interaktiivinen näyttö ATK-luokkaan ja dokumenttikamera.	5.000 €
16750007	Keittiöllä uunin uusiminen	20.000 €
16798001	Vesihuollon investoinnit	
16780001	Varaudutaan tukemaan mahdollisia omatoimilinjouja.	8.492,44 €
16780009	Mittauskaivon asentaminen Sammi-Hirvijärvi vesilinjalle, sähköhitsauskoneen hankinta.	23.000 €
	2024 investoinnit yhteensä	391.000 €

8 Rahoituslaskelmaosa

Rahoituslaskelma osoittaa miten kunnan menot rahoitetaan. Rahoituslaskelmaosaan koostaan tulorahoitus ja pääomarahoitus, sekä investointien hankintamenot ja muut pääomamenot yhteen laskelmaan.

Kunta on maksanut kaikki rahalaitoslainansa kokonaan pois vuoden 2021 aikana. Kunnalla ei ole rahalaitoslainaa.

Rahoitusosa

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	778 298	214 870	-141 630
Tulorahoituksen korjaukset	-150	0	0
	778 149	214 870	-141 630
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-956 259	-502 000	-599 345
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	208 345
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	178 678	0	0
	-777 581	-502 000	-391 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	568	-287 130	-532 630
Rahoituksen rahavirta			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos	353	0	0
Saamisten muutos	86 286	2 000	2 000
Korottomien velkojen muutos	551 052	9 000	9 000
	637 691	11 000	11 000
Rahoituksen rahavirta	637 691	11 000	11 000
Rahavarojen muutos	638 258	-276 130	-521 630

Rahoitusosa vesi- ja viemärlaitos

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Toiminnan rahavirta			
Liikelylijäämä/-alijäämä	-137 054	-295 361	-328 056
Poistot ja arvonalentumiset	118 973	118 538	121 443
Rahoitustuotot ja -kulut	15	0	0
	-18 066	-176 824	-206 613
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-183 914	-40 000	-31 492
	-183 914	-40 000	-31 492
Toiminnan ja investointien rahavirta	-201 980	-216 824	-238 106
Rahoituksen rahavirta			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos	353	0	0
Saamisten muutos	-1 162	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta	273 266	0	0
Korottomien velkojen muutos	1 138	0	0
	273 595	0	0
Rahoituksen rahavirta	273 595	0	0
Rahavarojen muutos	71 616	-216 824	-238 106

9 Suunnitelmakauden laskelmat ja investoinnit

Suunnitelmakauden laskelmissa on mukana myös sisäiset erät.

Tuloslaskelmaosa

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATULOT	1 809 140	1 662 946	1 826 842	1 663 471	1 354 719
Myyntitulot	1 224 169	931 702	1 084 875	1 071 894	1 060 894
Maksutulot	11 599	11 000	11 000	8 000	8 000
Tuet ja avustukset	106 750	99 440	91 720	11 800	11 800
Muut toimintatuotot	466 622	620 804	639 247	571 777	274 025
TOIMINTAMENOT	-12 116 825	-6 162 301	-6 478 221	-6 170 374	-6 170 651
Henkilöstömenot	-2 749 400	-2 848 802	-2 911 470	-2 836 183	-2 918 110
Palvelujen ostot	-7 967 601	-1 833 651	-2 016 873	-1 843 053	-1 753 153
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 146 973	-1 236 619	-1 314 214	-1 315 424	-1 314 674
Avustukset	-157 214	-209 300	-204 200	-144 550	-154 550
Muut toimintamenot	-95 637	-33 929	-31 464	-31 164	-30 164
TOIMINTAKATE	-10 307 686	-4 499 356	-4 651 379	-4 506 903	-4 815 932
VEROTULOT	5 285 470	3 087 000	3 047 000	3 099 000	3 163 000
VALTIONOSUUEDET	5 805 012	1 619 744	1 438 099	1 400 000	1 400 000
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-4 498	7 482	24 650	23 650	23 150
Korkotulot	4 376	3 000	15 000	15 000	15 000
Muut rahoitustulot	27 600	7 832	13 000	12 000	11 500
Korkomenot	-3	-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
Muut rahoitusmenot	-36 471	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
VUOSIKATE	778 298	214 870	-141 630	15 747	-229 782
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-507 646	-497 728	-521 798	-521 442	-521 442
Suunnitelman mukaiset poistot	-473 889	-497 728	-521 798	-521 442	-521 442
Arvonalentumiset	-33 757				
TILIKAUDEN TULOS	270 652	-282 857	-663 428	-505 695	-751 224
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	270 652	-282 857	-663 428	-505 695	-751 224

Rahoituslaskelmaosa

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	778 298	214 870	-141 630	15 747	-229 782
Tulorahoituksen korjauserät	-150	0	0	0	0
	778 149	214 870	-141 630	15 747	-229 782
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-956 259	-502 000	-599 345	-414 000	-430 000
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	208 345	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	178 678	0	0	0	0
	-777 581	-502 000	-391 000	-414 000	-430 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	568	-287 130	-532 630	-398 253	-659 782
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	353	0	0	0	0
Saamisten muutos	86 286	2 000	2 000	0	0
Korottomien velkojen muutos	551 052	9 000	9 000	0	0
	637 691	11 000	11 000	0	0
Rahoituksen rahavirta	637 691	11 000	11 000	0	0
Rahavarojen muutos	638 258	-276 130	-521 630	-398 253	-659 782

Investointiesitykset vuosille 2025 - 2027

Vuodelle 2025

Vesijohto- ja viemäriinjojen rakentaminen Kunnannokan alueella, alue 2	100.000 €
Omatoimilinjojen avustus	20.000 €
Kiinteistöjen korjaus, mm. koululla luokkatilojen maalauksia	50.000 €
Päiväkodille leikkitelineen uusiminen	10.000 €
Uuden huoltorakennuksen pihan asfaltointi	30.000 €
Lämmöneristämätön varastokatos Teollisuustien huoltorakennukselle	100.000 €
Liikuntahallilla ulkoseinän maalaus	60.000 €

Tievalaistus Sammi, laajennus ja vanhojen valaisinten uusiminen	17.000 €
Tievalaistus keskusta Sakarintien jatke	12.000 €
Yhtenäiskoulu; TVT-investointi, 4 suurta interaktiivista näyttöä ja 4 dokumenttikameraa.	15.000 €
Investoinnit yhteensä	414.000 €

Vuodelle 2026

Omatoimilinjojen avustus	30.000 €
Vesilaitoksen investoinnit	30.000 €
Vesijohto- ja viemäriinjojen rakentaminen uuden asemakaava-alueen alueella, alue 1	150.000 €
Kunnallistekniikan suunnittelu Heinijoen asuntoalueen ja Mäkitalon teollisuusalueen laajennukselle	100.000 €
Viemärlaitoksen investoinnit	20.000 €
Kiinteistöjen maalaus ja korjaus	100.000 €
Investoinnit yhteensä	430.000 €

Vuodelle 2027

Omatoimilinjojen avustus	30.000 €
Vesilaitoksen investoinnit	30.000 €
Kalkkisuodatuslaitoksen rakentaminen Tallikankaalle lipeäkäsittelyn tilalle	350.000 €
Vesijohtolinjan puhdistus possuttamalla	50.000 €
Viemärlaitoksen investoinnit	20.000 €
Kiinteistöjen maalaus ja korjaus	50.000 €
Porraskaidehissi	40.000 €
Investoinnit yhteensä	570.000 €

10 Käyttöomaisuuden poistosuunnitelma

Kv 13.12.2012 § 46/Kv 7.9.2017 § 34

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto
Kehittämismenot	2
Aineettomat oikeudet	5
Liikearvo	2
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmisto	2
Muut	2
Osallistuminen toisen yhteisön tiehankkeisiin	15
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	5
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20
Talousrakennukset	10
Vapaa-ajan rakennukset	20
Asuinrakennukset	30
Muut rakennukset	10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puisto	15
Sillat, laiturit ja uimalat	10
Muut maa- ja vesirakenteet	15
Vedenjakeluverkosto	30
Viemäriverkko	30
Kaukolämpöverkko	20
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15
Muut putki- ja kaapeliverkot	15
Sähkö, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	4
Muut liikkuvat työkoneet	5
Atk-laitteet	3
Muut laitteet ja kalusteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa